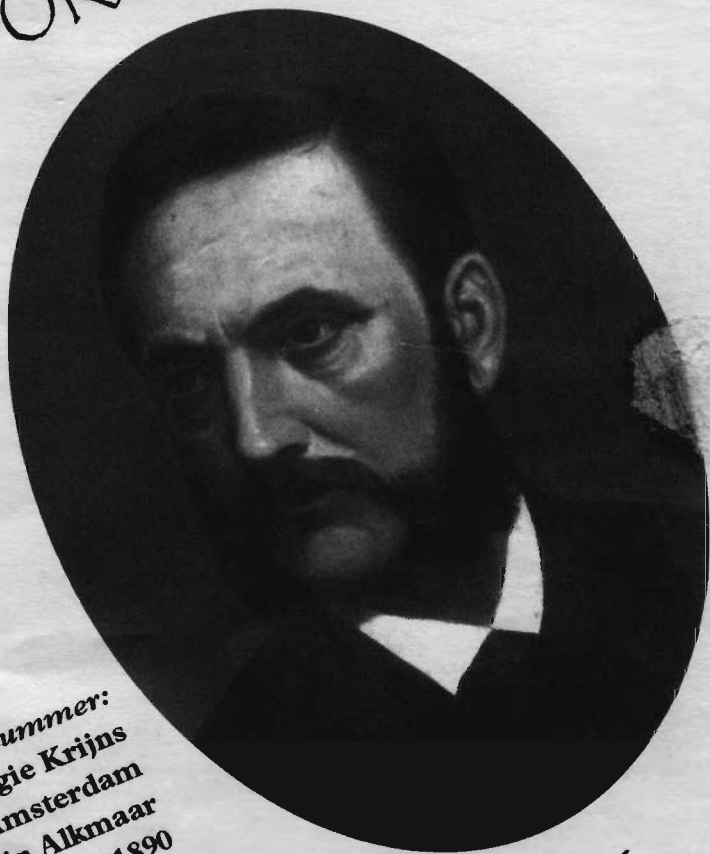

Hollands Noorderkwartier

22

nummer
jaargang 9, nummer 1
december 1994

In dit nummer:
Fragment-genealogie Krijns
Het Gemeentearchief Amsterdam
Grafzerkenonderzoek in Alkmaar
Brand in het Stadshuis, Alkmaar 1890
Dienst Microfiches in Naarden
Molenaars van de Egmondermeer
Regionaal bronnenieuws
Verrassende archiefvondsten
Gemeentewapens

P. Krijns

Inhoud

- 1 Actie en re(d)actie
- 2 Van het HNK-bestuur
- 3 Van de voorzitter
- 4 Historische/Genealogische dag in Schagen
- 4 Werkgebied HNK nog kleiner
- 5 Grafzerkenonderzoek in Alkmaar
- 6 Het Gemeentearchief Amsterdam en de genealoog
- 9 Kwartierstatenboek deel 4
- 9 Bijeenkomsten HNK
- 10 Nieuwe CALS in de regio van HNK
- 10 Werkgroep Genealogisch Computergebruik
- 12 Helpdesk-medewerkers Noord-Holland (lijst)
- 13 Regionaal bronnennieuws
- 17 Doet de NGV ook iets voor Sudetenland?
- 18 Fragment-genealogie Krijns
- 23 Gemeentewapens (3): Egmond, Bergen en Schoorl (NH)
- 25 Verrassende archiefvondsten
- 27 Speuren naar sporen
- 29 De krant als bron:
 - Alkmaar 1890: Brand in het Stadhuis
- 31 Wat en hoe in Naarden: De Dienst Microfiches
- 33 Vraag en Antwoord
- 35 Jan Philipsz Schabaalje (transcriptie)
- 38 Molenaars van de Egmondermeer
- 40 Evenementen-agenda

Data van inlevering kopij en verschijning HNK Afdelingsblad:

Nummer 23: kopij vóór 1 januari 1995; verschijning ca 1 februari 1995

Nummer 24: kopij vóór 1 februari 1995; verschijning ca 15 april 1995

Colofon

Hollands Noorderkwartier is een uitgave van de gelijknamige afdeling van de Nederlandse Genealogische Vereniging (NGV) en verschijnt drie à vier keer per jaar. NGV-leden, ingedeeld als lid van HNK, ontvangen het blad gratis thuis. NGV-leden buiten het verzorgingsgebied van HNK kunnen zich als 'bijkomend' lid van HNK opgeven bij de secretaris van de NGV (postbus 976, 1000 AZ Amsterdam); de daarvoor geldende contributie-toeslag ad f 12,- per jaar wordt centraal door de NGV geïnd. Anderen kunnen zich abonneren door betaling van f 15,- per jaar, te storten op Postbankrekening 108334 t.n.v. Hollands Noorderkwartier NGV te Oudorp, onder vermelding van 'abonnement HNK-afdelingsblad'.

© 1994 NGV Amsterdam, afd. Hollands Noorderkwartier.

Oplage: 650 exemplaren. Vormgeving en zetwerk: Redactie HNK. Druk: Gerja, Waarland.

De inhoud van ingezonden stukken valt buiten de verantwoording van de redactie.

Artikelen kunnen door de redactie worden aangepast. Over plaatsing beslist de redactie.

Actie en re(d)actie

Nog voor de feestdagen in december presenteert de redactie hierbij het eerste nummer van jaargang 9. Het verschijnt wat later dan de bedoeling was, maar wellicht wordt dit door de dikte enigszins gecompenseerd. Wij hopen dat het lezen u weer veel genoeg zal verschaffen.

D.P. Arnoldus, Oudkarspel

Erg veel positieve reacties vielen ons te beurt naar aanleiding van de vorige twee nummers. Kennelijk is de vernieuwde opzet in goede aarde gevallen. Wij zullen proberen het komend jaar met vier nummers te verschijnen. Of dat lukt is echter afhankelijk van uw bijdragen en uw medewerking.

De afgelopen maanden hebben ons namelijk geleerd dat een redactie van drie mensen wel een smalle basis vormt om met regelmaat een afdelingsblad als het onze te laten uitkomen. Bij tijdelijk wegvallen van één der redactieleden – en hoe gemakkelijk kan dat gebeuren? – komt er een hoop werk neer op de rest. Wij zouden de redactie dan ook graag verdubbelen.

Aan welke krachten denken wij?

Op de eerste plaats een kracht die de mogelijkheid heeft bepaald genealogisch werk te doen. Ingezonden bijdragen zijn soms niet compleet of missen de nodige informatie. Met een paar bezoeken aan de inzender is vaak in de lacune te voorzien; soms dient er enig aanvullend archiefonderzoek plaats te vinden.

Op de tweede plaats zoeken wij iemand die naast de huidige opmaakredacteur, kennis van zaken heeft van Desktop Publishing. Het blad wordt thans opgemaakt met Corel Ventura en uitgedraaid op de laserprinter van onze afdeling (een HP LaserJet 4L, 300 dpi).

Tenslotte zoeken wij iemand die als redactie-secretaris (m/v) kan optreden. Tot het takenpakket behoren het voeren van correspondentie, het notuleren op redactievergaderingen, het

bijhouden van de afspraken- en takenlijstjes, het doornemen van tijdschriften en het op de tekstverwerker intypen van handgeschreven of 'ouderwets' getypte bijdragen.

Naast de gebruikelijke kostenvergoedingen zoals dat binnen de NGV geregeld is, bestaat de beloning 'slechts' uit dank en waardering van ons lezerspubliek. U kunt zich melden bij ons redactie-adres, Breedelaan 57, 1851 MB Heiloo, telefoon 072-334210. We zien uit naar uw reactie.

Hoe kunt u nog meer helpen?

Door bijdragen in te zenden. Het liefst meteen op diskette en ingetypt in het formaat van WordPerfect 5.1, maar ook bijdragen die op andere wijze leesbaar zijn (getypt of geschreven), zijn van harte welkom. Het publiceren van genealogieën en kwartierstaten willen wij in ons afdelingsblad beperken; daarvoor bestaat immers binnen onze afdeling een aparte werkgroep. Maar fragmenten van genealogieën als aanzet tot verder onderzoek of als illustratie bij een bepaald thema, zijn van harte welkom.

Ook willen wij u aan het werk zetten met onze rubriek *Vraag en Antwoord*. Sommige van onze leden zijn niet (meer) goed in staat bepaalde puzzels bij hun onderzoek op te lossen. Anderen zijn inmiddels vastgelopen met hun onderzoek en zouden best wat tijd kunnen steken in de gerichte vragen van hun clubgenoten. Als ons afdelingsblad als intermediair kan dienen voor deze zaken, dan kunnen alle lezers meegenieten. Met name gaat het ons erom aan de weet te komen *hoe* bepaalde onderzoeken zijn voort te zetten, *waar* bepaalde vondsten zijn

te doen, welke archiefbronnen de oplossing bieden voor een probleem. Doet u mee?

Ook bijdragen uit de professionele hoek zijn welkom. Wij denken dan aan mededelingen van archieven, musea, culturele instellingen en historische verenigingen binnen onze regio en de aangrenzende gebieden (globaal is dat geheel Noord-Holland boven het Noordzeekanaal). Wij hopen de samenwerking met de andere NGV-afdelingen in dit gebied te intensiveren, zodat u als lezer een zo compleet mogelijk beeld krijgt van de activiteiten die in dit gebied plaatsvinden. Ook berichten van uitgeverijen over voor genealogen van belang zijnde uitgaven zijn van harte welkom. Aan ieder lid van onze afde-

ling vragen wij om alert te zijn op dit soort bijdragen; u kunt instellingen wijzen op de mogelijkheid tot publiciteit in ons blad. Zo kunt u optreden als een soort *ambassadeur* van uw eigen afdeling!

En denk vooral niet 'dat doet die ander wel'. Zodra u het idee hebt 'dat is misschien iets voor ons afdelingsblad', trek dan meteen de stoute schoenen aan en kom in actie! Onze brievenbus staat wijd open (Breedelaan 57, 1851 MB Heiloo) of een telefoontje om ons een tip door te geven, is gauw gepleegd. Wij hopen dat op die manier nieuw leven in de geschiedenis wordt gebracht. En da's ook genealogie!

Uw redactie

Van het HNK-bestuur

Sinds de vorige uitgave van ons afdelingsblad – april van dit jaar – kwam het afdelingsbestuur op 17 mei en 14 juni in vergadering bijeen en konden de afdelingsleden nog éénmaal genieten van een lezing, namelijk op 2 juni 1994.

Allereerst blik ik terug op de lezing van de heer Adriaenssen op 2 juni 1994 over *Identificatieperikelen*. Weinig sprekers bezitten de gave om zo vloeiend een spannende stroom van voorbeelden over je heen te storten. Een 90-tal bezoekers zat dan ook ademloos te luisteren. We leerden van hem weer eens dat je het genealogisch onderzoek niet te snel moet opgeven bij de primaire bronnen, maar dat je door moet gaan in al die overige bronnen. De familiegeschiedenis van de heer Adriaenssen zelf was er het levend bewijs van.

Dan noem ik een aantal onderwerpen die op de bestuursvergaderingen aan de orde zijn gekomen, zodat u enig idee heeft wat een afdelingsbestuur doet.

Vanuit het Hoofdbestuur kregen we o.a. de volgende onderwerpen ter bespreking: De Genealogische Adviesdienst; Een ongevallever-

zekering voor NGV-medewerkers; Een kadercursus voor bestuursleden, aspirant-bestuursleden en/of werkgroepleiders; De BTW-perikelen van de NGV; De resultaten van de Algemene Vergadering van 23 april 1994; Het 50-jarig bestaan van de NGV.

Voor onze HNK-afdeling kwam o.a. ter tafel: Een evaluatie van alle bijeenkomsten van het afgelopen seizoen; Bespreking van de voorstellen voor het nieuwe seizoen en voor 1995/96; Een aanzet tot het beschrijven van het doen en laten van de werkgroepen; Een gezamenlijke contactdag met de Historische Vereniging Schagen; De afronding van de grenscorrectie met afd. Den Helder e.o.; De vorderingen van de Werkgroep Kwartierstaten, die versterking heeft gekregen van de heer J. Levijn; De bespreking van de gesprekken die gevoerd zijn door de vice-voorzitter met een aantal afdelings-me-

dewerkers (de werkgroepen zal hij ook nog bezoeken); De bespreking van het script van een boek dat door enkele afdelingsleden is gemaakt; en tot slot Het bezoek aan de opening van de tentoonstelling op 27 mei 1994 en de deelname aan de jubileummarkt op 28 mei 1994 te Hoorn van NGV Afdeling Koggenland.

Tijdens de opening op 27 mei 1994 in het Westfries museum, waar de heer A. Boogaarts en ondergetekende namens onze afdeling aanwezig waren, heeft onze vice-voorzitter een woordje gesproken en onze dochterafdeling gefeliciteerd d.m.v. het overhandigen van een bloeiende hortensia.

Op de markt op 28 mei 1994 in de Oosterkerk hebben Jos Kaldenbach en Henny Zonneveld-Aupers de kraam bemand, terwijl Annie Stierp-Impink en ondergetekende de DIP-stand verzorgd hebben. Er kwamen in totaal 406 betalende bezoekers. Onze afdeling heeft het kwartierstatenboek dat ter ere van het jubileum is verschenen, aangekocht voor de bibliotheek.

Tot slot volgen hier nog enkele losse opmerkingen. De heer Arie Wester heeft ons een brief gestuurd waarin hij ons in zijn heldere, duidelijke taal bedankt voor het afscheidscadeau. Van de Contactdienst kregen we het bericht dat mevrouw Titia Lange-van der Meulen is gestopt met de CALS-werkzaamheden. De heer Roel Pannenburg is bereid gevonden haar werk over te nemen. Namens het afdelingsbestuur, maar vooral ook namens de afdelingsleden, danken we mevr. Lange-van der Meulen hartelijk voor het vele werk dat ze voor de Contactdienst heeft verricht in onze regio.

Graag hoop ik u weer te kunnen begroeten op onze volgende bijeenkomsten in de Hoornse Vaart te Alkmaar.

Namens het HNK-bestuur,

Wil Hermanus-Schipper

Van de voorzitter

Lieve dames, beste heren,

Na een rustperiode die ook u hopelijk goed is gekomen – of kunt u op vakantie het stamboomonderzoek ook niet laten? – zijn wij met ons team het nieuwe winterseizoen met goeie lezingen en goeie moed ingegaan.

Ons ledental groeit gestaag en onze leden krijgen steeds meer waar voor hun geld. Dat is dan ook de voornaamste reden dat op de laatste Algemene Vergadering van de NGV eind april is besloten de jaarcontributie, die al tien jaar op f 50,— stond, voor 1995 met f 10,— te verhogen. Dat dit al tien jaar niet is gebeurd, is alleen te verklaren (en betaald) door de grote aanwas aan nieuwe leden die de hogere uitgaven 'betaalden'. Nu kan dat echt niet meer, om het vermogen van de NGV niet verder uit te hollen; vandaar deze f 60,—, waarvoor we veel meer terug krijgen dan voorheen werd geboden. Kijkt u maar eens naar Gens Nostra en de afdelingsbladen!

Ik vind de NGV nog steeds de vereniging die (mij) het meeste biedt voor zijn geld.

Jos Kaldenbach

NGV Hollands Noorderkwartier

Ter versterking van de redactie van ons HNK-afdelingsblad zijn wij op zoek naar

redactiemedewerkers (m/v)

Nadere bijzonderheden omtrent de te verrichten taken staan op pagina 1 van dit blad. Informatie is ook te verkrijgen bij de huidige redactie-medewerkers (adressen achterin dit blad).

Aanmelden:

Redactie Hollands Noorderkwartier,
Breedelaan 57, 1851 MB Heiloo.

Historische/Genealogische dag in Schagen

Op zaterdag 1 oktober j.l. werd onder ideale omstandigheden een historische/genealogische dag gehouden onder het motto 'Uw familie en de omstandigheden waaronder zij leefden'.

A.J.C. Boogaarts, Alkmaar

De dag werd gehouden in de N.H. Kerk aan de Markt te Schagen, een gebouw dat voor dit doel qua ambiance en ruimte bijzonder geschikt is. Maar ook de ligging van deze kerk en de weersomstandigheden zorgden voor een ruime publieke belangstelling van mensen die al dan niet een connectie hadden met één van beide doelgroepen.

Dit alles tezamen maakte het een dag zoals de mensen die het organiseerden, het zich hadden voorgesteld. Vrijwel alle historische vereni-

gingen uit de Noordkop en onze eigen zuster-afdelingen waren aanwezig.

Veel belangstelling ging uit naar de onder de kansel geplaatste *Werkgroep Genealogisch Computergebruik* (zouden zij dan toch toekomst preken?). Maar ook de *Dienst Microfiches* trok veel belangstelling. Het geheel werd omlijst door een blokfluit-ensemble dat toepasselijke muziek ten gehore bracht.

Zowel de *Historische Vereniging Schagen* als ons eigen *Hollands Noorderkwartier* kunnen teruggien op een geslaagde dag die in de toekomst zeker voor herhaling vatbaar is.

Werkgebied HNK nog kleiner

In het HNK-afdelingsblad van april 1994 (nr. 21) stond op blz. 44 een berichtje over het nieuw vastgestelde werkgebied van onze afdeling. Helaas is in dat bericht een foutje geslopen.

Alleen de adressen met de postcodes 170.., 172.. t/m 175.. en 180.. t/m 193.. behoren tot ons werkgebied. Het gebied 171.. (Hensbroek en Obdam) behoort tot de afdeling Koggenland. Voor hen die precies willen weten hoe de grenzen van onze afdeling lopen, ligt er een grenskaart ter inzage op onze afdelingsbijeenkomsten.

Natuurlijk zijn NGV-leden van andere afdelingen van harte welkom op onze bijeenkomsten. Maar stelt u er prijs op het HNK-Afde-

lingsblad te ontvangen, dan kunt u zich – ongeacht uw woonplaats – het beste als HNK-lid laten registreren door een briefje te sturen aan de NGV-secretaris, Postbus 976, 1000 AZ Amsterdam, onder vermelding van uw lidmaatschapsnummer.

Ook is het mogelijk een 'bijkomend' lidmaatschap aan te gaan bij één of meerdere andere afdelingen van de NGV (zie *Gens Nostra* juni 1994); de daarvoor geldende contributie bedraagt f 12,- per jaar per afdeling. Voor hetzelfde geld kunt u echter één van uw gezinsleden als 'gezinslid' opgeven en die laten behoren tot een andere NGV-afdeling. U slaat dan twee vliegen in één klap: u ontvangt (ook) het afdelingsblad en/of de annonces van die andere afdeling thuis en u hoeft geen entree te betalen voor dat gezinslid bij een bezoek aan het NGV Verenigingscentrum te Naarden. En samen werken aan uw genealogie is toch wel zo gezellig?

De redactie

Grafzerkenonderzoek in Alkmaar

Lezing van mw drs Carla Rogge op 24 oktober 1994

Op de afdelingsbijeenkomst van maandag 24 oktober werd over het thans in uitvoering zijnde grafzerkenonderzoek in de Grote of St Laurenskerk te Alkmaar een voordracht gehouden door mevrouw drs Carla Rogge, historica bij de Gemeente Alkmaar en o.a. belast met dit onderzoek. De lezing werd ondersteund door een groot aantal dia's.

A.J.C. Boogaarts, Alkmaar

Het onderzoek is voor een groot deel afgeleid van een eerder onderzoek zoals dat is gedaan in de St Bavo te Haarlem. Hier ziet men terug dat ook in het verleden door contacten tussen de kerken onderling in het vroegste bestaan sprake was van een bepaalde eenheid in de systematiek van schikking van de graven. Door de spreker werd dan ook verschillende malen naar voren gebracht dat een en ander duidelijk te maken had met het verwerven van gelden ten behoeve van het bedehuis en de discipelen.

Het grootste deel van het onderzoek werd in eerste instantie uitgevoerd aan de hand van de beschrijvingen door de heer mr J. Belonje in het boek *Geslacht en Wapenkunde*. Het is verder uitgebouwd aan de hand van het gravenregister zoals zich dat thans in het Regionaal Archief Alkmaar bevindt.

Moeilijk bleek het onderzoek niet te zijn, omdat vrijwel alle gegevens overeenstemden met de gevoerde administratie. Dit houdt in dat de genealoog die dat bij zijn onderzoek nodig heeft of anderszins belangstelling daarvoor heeft, hieraan zeer bruikbare gegevens kan ontfen.

Bijzonder interessant was het relaas van de ervaring die mevrouw Rogge opdeed met de thans in uitvoering zijnde opgravingen van de destijds aldaar ter aarde bestelden. Veel theorie die daarover vanuit het verleden bestaat, blijkt ook in de praktijk als zodanig te zijn uitgevoerd. Zo is vastgesteld dat – zoals uit voorschrift of overlevering bekend is – de geestelijken van de kerk in tegenovergestelde richting van de overige gelovigen zijn begraven en dat aan die regel al vanaf het prilste bestaan van de kerk werd voldaan.

Zeër aanschouwelijk liet mevrouw Rogge aan de hand van veel dia-voorbeelden zien dat grafzerken aan tal van details zijn te dateren: steensoort en -kleur, formaat, wijze van bewerking, inscriptie, lettertype, stijl van de ornamenten. Soms werden zerken hergebruikt door simpelweg nieuwe teksten in de steen te beitsen, al was het dwars door de oude tekst heen!

Tijdens de pauze en het vragenronde werden talrijke vragen en verzoeken aan mevrouw Rogge voorgelegd. Afgaande op het aantal en de inhoud van de vragen kan worden gesteld dat zowel het onderwerp als de manier van presentatie door het grote aantal aanwezigen bijzonder werden gewaardeerd.

Adopteer een grafzerk

Voor een bedrag van f 175,- adopteert u een grafzerk die op naam staat van uw voorvader of -moeder. Een lijst met alle grafzerken op familienaam is beschikbaar bij de *Stichting Vrienden van de Grote Kerk te Alkmaar*.

Draag uw steentje bij

Voor f 25,- per jaar bent u 'vriend' van de *Stichting Vrienden van de Grote Kerk te Alkmaar* en ondersteunt u het werk voor het behoud van dit prachtige pand. Telefonische informatie: 072-128856 of 072-121050.

Het Gemeentearchief Amsterdam en de genealoog

Onder deze titel hield de heer H. Snel, hoofd studiezaal van het Gemeentearchief van Amsterdam, op 17 november 1994 een lezing in de Hoornse Vaart te Alkmaar. Veel van de aanwezigen kennen het grootste gemeentearchief ter wereld reeds uit eigen ervaring. Toch gingen er aan het begin van de avond nog veel vingers omhoog op de vraag wie er nog nooit in het GA Amsterdam was geweest. Dat dit volkomen ten onrechte is, maakte de heer Snel op overtuigende manier duidelijk. Er is geen enkele genealoog die niet op welke manier dan ook gegevens uit het GA Amsterdam kan gebruiken.

D.P. Arnoldus, Oudkarspel

Amsterdam is door de eeuwen heen een 'doorvoerhaven' geweest van allerlei mensen die vanuit het buitenland ons land binnenkwamen. En met 'buitenland' werd in vroeger tijd ook al Twente en Limburg bedoeld. Het multi-culturele is al honderden jaren verbonden met onze hoofdstad en dat is in het archief aan de Amstel 67 te merken ook.

In het kort gaf de heer Snel aan wat de genealoog in eerste instantie in Amsterdam kan vinden. Natuurlijk zijn dat als gebruikelijk de verfilmdede gegevens van de *burgerlijke stand* (geboorten 1811-1892, huwelijken 1811-1912, overlijden 1811-1942) en het *bevolkingsregister* (1851-1892, deels -1920). Omdat uittreksels uit die administraties voor de gemeente Amsterdam een welkome inkomstenbron vormen, wordt de wettelijke termijn van openbaarheid nogal 'ruim' genomen. Veelal zijn in het Rijksarchief (RA) te Haarlem gegevens van jongere tijd beschikbaar. *Huwelijksbijlagen* moeten sowieso in Haarlem gezocht worden. Maar wat biedt het GA Amsterdam aan bronmateriaal voor de periode van vóór 1812?

Notariële archieven

Zeer omvangrijk zijn de *notariële archieven* (ruim 3 km planklengte) die de periode 1578-

1905 bestrijken. Het jammere is echter dat deze archiefbron zeer moeilijk toegankelijk is. Omdat per periode in Amsterdam wel 60 notarissen tegelijkertijd werkten, is het van belang om redelijk nauwkeurig de periode (liefst een exacte datum) te kennen en de naam van de notaris. Via de klappers van de notaris zelf bestaat er dan een goede kans de gezochte akte te vinden. In het verleden heeft men weleens gepoogd 'het notarieel' te ontsluiten door middel van klappers. Hierbij is het accent gelegd op akten betreffende handel en scheepvaart. Verder dan de periode 1701-1710 is men toen niet gekomen. Deze klapper is echter niet geschikt voor raadpleging door het publiek.

Voor *testamenten* geldt een afwijkende zoekmethode, namelijk via de *successiememories* die in Haarlem (RA) dienen te worden geraadpleegd. Ook bestaat er een alfabetische lijst van de personen die een testament opmaakten dat ter griffie is gebracht van 1813 tot 1828. Pas vanaf 1890 bestaat een centrale landelijke registratie van alle testamenten. Testamenten uit de eeuwen vóór 1811 zijn te vinden via de weeskamerarchieven.

Weeskamer- en weeshuisarchieven

De *weeskamer* was een stedelijke instelling die waakte over de zakelijke rechten van weeskinderen (dus niet de kinderen zelf). De weeska-

mer regelde zonodig de voorgdij, maar zorgde vooral voor het eventuele erfdeel uit de ouderlijke boedel dat aan minderjarigen toekwam. Het overlijden van een ouder van een minderjarig kind werd genoteerd in een *begraafboek weeskamer*. Deze boeken bestrijken de periode 1563-1811. Nabestaanden moesten verantwoording afleggen en hiervan werd aantekening gemaakt naast de begraafinschrijving in het weeskamerboek. Soms bevat die notitie een mededeling over een testament.

Bij hertrouwen van de overblijvende ouder moest eerst toestemming aan de weeskamer worden gevraagd. Deze wilde namelijk controleren of de kinderen hun erfpotie uit de erfenis van hun overleden vader of moeder hadden ontvangen. Ten bewijze van deze toestemming werd in de kantlijn naast de ondertrouwakte genoteerd: 'weeskamer voldaan'. Komt u dus zo'n aantekening op een ondertrouwakte tegen, dan loont het de moeite in de weeskamerboeken te zoeken.

De *weeshuizen* zorgden daadwerkelijk voor kinderen die één of beide ouders misten. Dat gebeurde echter pas als deze zorg niet door familieleden kon worden geregeld, want de verzorging bij een particulier was altijd beter dan in een weeshuis. Er waren verschillende weeshuizen in Amsterdam. Ten eerste van de stad zelf, ten tweede van de verschillende kerkgenootschappen. Het *Burgerweeshuis* kwam alleen in aanmerking voor kinderen van poorters, het *Aalmoezeniersweeshuis* was veelal voor vondelingen. Hiervan bestaan registraties in de vorm van *inmeemboekjes* met een zo volledig mogelijke omschrijving van de omstandigheden waarin de vondeling werd aangetroffen. Soms zat daar een briefje bij met veelal een voornaam en een mededeling of het kind al dan niet gedoopt was. Ook werd wel een halve speelkaart bij het kind gevonden, hetgeen later een unieke identificatie-mogelijkheid bood in geval de ouders in betere doen waren geraakt en het kind alsnog

wilden grootbrengen. Het in bezit hebben van de ontbrekende helft van de speelkaart werd dan als bewijs gehanteerd.

Kerkeregistraties (DTBL)

Wat onder DTB wordt verstaan, weten de meeste genealogen wel: de doop-, trouw- en begraafregisters van de verschillende kerkgenootschappen. De *doop/geboorteboeken* zijn als één geheel (dus alle kerken) alfabetisch/chronologisch geklapperd (1564-1700 familienaam plus voornaam vader/moeder/kind, 1701-1811 alleen familienaam vader). Namen werden niet op vaste manier geschreven en vaste familienamen werden pas in latere jaren gevoerd (na 1811 verplicht). Het was gebruikelijk om *patroniemen* te voeren, zoals bijvoorbeeld Jansz (= zoon van Jan) of Claesdr (= dochter van Claes).

Drie weken voor een huwelijksvoltrekking moest men eerst ondertrouwen hetgeen gebeurde in de woonplaats van de echtelieden (dat kan dus verschillend zijn voor man en vrouw). Zo'n huwelijksintekening vond plaats door *Commissarissen van Huwelijksake*, een stedelijk college. Het 'echte' trouwen gebeurde in het stadhuis of in een daartoe aangewezen hervormde kerk met vergunning. Het stond de echtelieden vrij naderhand in een andere kerk 'over te trouwen'. De *ondertrouwakten* bieden de genealoog de waardevolste gegevens:

- naam van bruidegom en bruid;
- herkomstplaats;
- godsdienst (sinds 1755);
- naam van eerdere man en/of vrouw;
- leeftijd;
- beroep (niet meer na 1715);
- woonadres;
- naam van de vaders, en bij overlijden daarvan de naam van de moeders en indien ook die waren overleden, andere getuigen, liefst verwanten.

Ook de ondertrouwregisters zijn alfabetisch/chronologisch geklapperd.

Het begraven gebeurde in de hervormde en lutherse kerken met begraafrecht, of op één van de begraafplaatsen. U dient zich te bedenken dat registratie slechts een financieel belang diende (begraafrecht, luiden der klokken, e.d.).

De L achter DTB in het kopje boven deze paragraaf slaat op de *Lidmatenboeken* van de kerken (alleen van de protestantse kerkgenootschappen). Men werd lid door belijdenis of op attestatie (getuigenschrift) van elders. De meeste lidmatenboeken zijn verfilmd; de voornaamste hiervan zijn:

- hervormden (1749-1849);
- waals-hervormden (1587-1869);
- lutheranen (1609-1850);
- remonstranten (1631-1893).

Twee aparte groepen vormen de *doopsgezinden*, die geen kinderdoop maar een volwassendoop kenden, en de joden die in twee grote groepen zijn te onderscheiden: de *Portugees-Israëlietische Gemeente* en de *Hoogduits-Joodse Gemeente*. Voor de laatste groep geldt dat men vaak geen familienaam voerde en dat bij geboorten en besnijdenis de naam van de moeder dikwijls is weggelaten. Toen in 1811 de (vaste) familienaam verplicht werd, moesten vele joodse families er een aannemen. Ze staan genoteerd in de zogeheten *Naamsaannemings-registers* (1811-1826). De registratie vóór 1811 is uiterst summier en onvolledig. De ondertrouwregisters vormen vaak de enige mogelijkheid om van deze groepering nog wat terug te vinden.

Rechterlijke archieven

Onderzoek in deze archieven is alleen zinvol als er een vermoeden bestaat dat de voorouders met de rechterlijke instanties in aanraking zijn gekomen. De stukken uit de periode 1524-1811 zijn slecht bewaard gebleven. Ze bevatten *strafzaken* en *civiele zaken*, onder andere echtscheidingen. Faillissementen werden uitgesproken door de *Commissarissen van de Desolate Boedelkamer* (1643-1811).

Leuk om te bekijken in dit verband zijn de *Registers van verhoor* met veel details van criminele gebeurtenissen (o.a. bijnamen). De heer Snel had zich met name verdiept in de zaak van 'Manke Appie', een berucht zakkeroller uit onze contreien.

Vragenuurtje

Tijdens en na zijn lezing gaf de heer Snel de aanwezigen ruim de gelegenheid allerlei vragen op hem af te vuren. Uit de behandeling hiervan bleek overduidelijk dat we met een archiefkenner in optima forma te maken hadden. Zijn lezing werd dan ook door de aanwezigen ten zeerste gewaardeerd en met een warm applaus beloond.

Gids GA Amsterdam

Wie het Gemeentearchief Amsterdam wil bezoeken, doet er goed aan eerst de *Gids voor genealogisch onderzoek in Amsterdam* te raadplegen. De stapel exemplaren die de heer Snel hiervan had meegenomen, was binnen een mum van tijd uitverkocht. Veel van het in dit artikel vermelde is aan die gids ontleend, maar ook tal van andere zaken komen daarin aan de orde. Wij noemen *Monsterrollen van zeevarenden* (1747-1868), *Poortboeken* (tot 1811), *Archieven van de Ambachtsgilden* (tot 1811), *Koopliedenboekjes* (1766-1835), *Ambtenboeken*, *Herenboekjes*, *Adresboeken*, *Belastingregisters*, *Huizenonderzoek (kwijtscheldingsregisters 1564-1811)* en de *Historisch-topografische atlas*. Voorts is de *bibliotheek* alleen al een bezoek meer dan waard.

Het Gemeentearchief Amsterdam is van maandag t/m vrijdag geopend van 8.45 tot 16.45 uur en 's zaterdags van 9.00 tot 12.15 uur. Het telefoonnummer is onlangs gewijzigd: 020-5720202; het faxnummer blijft 020-6750596. Bezoekers per auto wordt gewaarschuwd voor de strenge controle van de parkeerpolitie; houdt de parkeermeters goed in de gaten!

Kwartierstatenboek deel 4

Het is al weer enige tijd geleden dat u nieuws onder ogen kreeg van de Werkgroep Kwartierstatenboeken. Is het daarom stil gebleven en zijn alle activiteiten stop gezet? Het tegendeel is waar.

J.P. Levijn, Alkmaar

Inmiddels zijn we zo ver dat de ingezonden kwartierstaten door de diverse leden (waarvoor nu alvast onze dank) tot één geheel worden bewerkt. Wij kunnen u verzekeren dat het een kwartierstatenboek wordt dat in uw boekenkast beslist niet zal misstaan.

Wanneer komt dan eindelijk dat kwartierstatenboek deel 4, horen wij menigeen roepen. Zoals de planning er nu uitziet (en dat gaan wij halen), kunt u de uitgave verwachten gelijktijdig met het 30-jarig bestaan van onze afdeling.

Mooier kan eigenlijk niet: een afdeling die tastbare resultaten kan laten zien tijdens een lustmumvierung.

Overigens, hebt u nog kwartierstaten? Stuur ze in aan de coördinatrice, mw A. van Koersveld-Groeneboom, Breedelaan 57, 1851 MB Heiloo.

Geen bericht: goed bericht.

Wel bericht: dan kunnen ze helaas in de komende uitgave niet meer worden geplaatst. Dus, wie het eerst maalt...

Werkgroep Kwartierstatenboeken

Bijeenkomsten HNK

Al onze bijeenkomsten worden gehouden in het restaurant van het Sportcomplex 'De Hoornse Vaart', Hertog Aalbrechtweg 4, achter station Alkmaar-Noord. De entree is gratis.

Er is een lift aanwezig. In de grote zaal wordt niet gerookt, in de voorzaal mag wel gerookt worden. De zaal is telefonisch bereikbaar: 072-616391. De lezingen beginnen om 20.00 uur. Van 19.00 tot 20.00 uur is er gelegenheid om vragen te stellen of rond te kijken bij de genealogisch/historische bibliotheek, de info-tafel voor beginners, de helpdesk-tafel van onze Werkgroep Genealogisch Computergebruik, de NGV-Contactdienst, de naamkaarten-index en de microfiches van de Mormonen. Leden van de NGV mogen gratis boeken lenen tot aan de eerstvolgende afdelingsbijeenkomst.

Agenda

Maandag 13 februari 1995

Deze eerste contactavond van het nieuwe jaar staat 'traditiegetrouw' in het teken van de computergenealogie. De avond wordt verzorgd door onze actieve *Werkgroep Genealogisch Computergebruik* onder leiding van Jan Groen. Het programma staat nog niet helemaal vast, maar u kunt rekenen op een gedegen uitleg van één of meer genealogische computerprogramma's. Natuurlijk is de *helpdesk* present en kunt u ook een indruk krijgen wat er op een genealogisch *bulletinboard* (BBS) te vinden is.

De nieuwste versies van de voornaamste Nederlandstalige genealogiepakketten worden gedemonstreerd, zoals *GensData/D90* (versie 1.40), *ProGen* (versie 2.3), *HazaData* (versie 7.1) en *GensData/Klapper* (versie 2.10). Mocht u dus in twijfel staan welk programmapakket voor u het meest geschikt is, dan kunt u op deze avond uw keus maken. En denk niet 'dat is

allemaal te ingewikkeld voor mij'. Onze werkgroep organiseert veel cursussen waarin u stap-voor-stap kunt kennismaken met de computer en hoe dat apparaat het werk van de genealoog kan verlichten. Velen zijn u voorgegaan, ook vele ouderen. Van harte aanbevolen!

Noteer alvast in uw agenda

De volgende data kunt u alvast in uw agenda noteren voor het nieuwe jaar 1995:

- **Donderdag 23 maart 1995**, jaarvergadering HNK en contactavond met 10-minutenpraatjes.
- **Zaterdag 8 april 1995**, lustrumviering HNK (30 jaar) die de gehele dag in het teken zal staan van *De Provinciën*.
- **Donderdag 18 mei 1995**, lezing van de heer dr D.P. Huijsmans uit Castricum met als onderwerp *Studiofotografen van Cartes de Visites en Kabinet Foto's* (zie blz. 14).
- **Maandag 18 september 1995**, afdelingscontactavond met 10-minutenpraatjes.
- **Donderdag 26 oktober 1995**, lezing van de heer H.J. Wolters met als onderwerp *Hoe vind ik mijn militaire voorouders?*
- **Donderdag 23 november 1995**, nader vast te stellen programma.

Nieuwe CALS in de regio HNK

Beste vrienden

In de laatste week van juni heb ik de functie van Coördinator Afdelingsledenservice (CALS) overgenomen van Titia Lange-van der Meulen. Ik beschik gelukkig over voldoende schijfruimte voor alle 96.000 records en over een programma waarmee van GedCom-bestanden GCI-bestanden kunnen worden gemaakt.

Ik verzoek de leden die hun gegevens nog willen laten opnemen in het GCI-bestand, hun bestanden in GedCom-formaat bij mij in te leveren. Mijn adres is Fr. van Mieroplaan 22, 1701 AX Heerhugowaard, telefoon 02207-10048. Ik kan alle vier soorten diskettes aan, dus welke soort u ook gebruikt, ik lees hem wel.

Laten we de komende tijd met elkaar proberen om het GCI-bestand een flinke impuls te geven!

Uw CALS, Roel Parnenborg

Werkgroep Genealogisch Computergebruik

Al ruim twee jaar is de Werkgroep Genealogisch Computergebruik van HNK nu bezig met het ontplooiën van activiteiten voor die leden van de afdeling die de computer bij hun hobby gebruiken.

Marianne Teunis, Sint Pancras

Wat hebben we tot nu toe gedaan?

Er is veel werk verzet door de leden van de werkgroep: op elke afdelingsbijeenkomst waren medewerkers van de *helpdesk* beschikbaar voor het beantwoorden van vragen op computergebied en het verstrekken van informatie hierover.

Ook werden er genealogieprogramma's gedemonstreerd en konden de bezoekers hiervan demo-diskettes kopen.

Daarnaast werden in samenwerking met de Regionale Computerclub in Heerhugowaard verschillende cursussen georganiseerd, zoals de cursussen *PC-oriëntatie*, *MS-DOS*, *Modemgebruik*, *GensData/D90* en *Haza-Data*.

Wat doen we in het komende seizoen?

Uit de evaluatie van de cursussen is gebleken dat er grote behoefte bestaat aan gedachtenuitwisseling tussen de leden die met een genealogie-programma werken. Tijdens het werken met deze programma's ontstaan vaak vragen: hoe maak ik een mooie uitdraai van mijn gegevens, hoe kan ik mijn printer goed laten werken, hoe krijg ik gegevens van een ander in mijn bestand zonder het geheel opnieuw te moeten invoeren, enzovoorts. Op dit soort vragen probeert de *helpdesk* een zo goed mogelijk antwoord te vinden.

Helpdesk

Tijdens de afdelingsavonden van HNK kunt u altijd met uw vragen en problemen een beroep doen op de medewerkers van de *helpdesk*. Of het nu gaat om de aanschaf van een PC, het gebruik van een genealogie-programma, de werking van een tekstverwerker, een printer, het bulletinboard (BBS), modemgebruik..., zij staan steeds voor u klaar.

Telefonische helpdesk

Niet alleen tijdens de afdelingsavonden, maar ook telefonisch staat de *helpdesk* tot uw beschikking bij vragen of problemen. U treft in dit afdelingsblad een overzicht aan van de verschillende helpdesk-medewerkers, die ieder op hun gebied zullen proberen een antwoord op uw vragen te vinden.

Cursussen

Voor het komende seizoen zijn er ook weer *beginners-cursussen* gepland. De eerste aanmeldingen komen alweer binnen voor de verschillende cursussen die van start gaan. Wilt u verzekerd zijn van een plaats, vraag dan een *inschrijfformulier* aan bij de helpdesk. De kosten zijn laag gehouden: zo'n f 30,- tot f 40,-.

Er blijkt veel vraag te zijn naar gevorderden-cursussen *GensData/D90* en *Haza-Data*. Wilt u

zo'n gevorderden-cursus volgen? Laat ons dan even weten wat u daarin graag zou willen leren zodat het cursusaanbod zo goed mogelijk op de wensen van de cursisten kan worden afgestemd. Informatie: *Marianne Teunis* (telefoon 072-642003, na 20.00 uur).

Verkoop diskettes

Op de HNK-afdelingsavonden laten wij afwisselend verschillende genealogie-programma's zien. Van de meeste hiervan is bij ons een demo-diskette te koop voor de prijs van f 7,50 meegenomen en f 10,- verzonden.

Behalve demo-diskettes van allerlei genealogie-programma's hebben we tegen dezelfde lage prijs de volgende *Public Domain* diskettes in ons assortiment:

1. Bestand Karel de Grote
2. Bestand Huis van Oranje
3. GenInfo-bestanden
4. Plaatjes oude ambachten (Jan Luyken)

We blijven voor u zoeken naar interessante onderwerpen.

Contactdienst

Elke bijeenkomst kunt u ons werkgroeplid *Kees Wierdeman Molendijk* aantreffen met op zijn 'schoot-computer' (lap-top) het zogeheten GCI-bestand. Dit is een NGV-bestand met duizenden genealogische gegevens die door de leden zijn ingebracht. In dit bestand kan men zoeken naar bepaalde namen waarmee men bezig is. Via het NGV-lidnummer kan men in contact komen met mede-NGV-leden die zich met dezelfde naam bezig houden.

Hebt u uw gegevens al aangeboden?

Dat kan op verschillende manieren: via een formulier, via een invoer-diskette of vanuit een genealogie-programma via een speciaal hulp-programma. Help mee om het GCI-bestand groot te maken! Hoe meer gegevens worden ingebracht, des te groter is de kans om er in te

vinden wat u zoekt. Wilt u er meer over weten, neem dan even contact op met de *helpdesk*.

GensData/BBS

Een groeiend aantal leden maakt gebruik van de mogelijkheid die het bulletinboard-systeem (BBS) van de NGV de leden biedt. Met een modem aan uw computer gekoppeld, gaat er een nieuwe wereld voor u open! U kunt vragen

stellen over personen waarmee u bij het samenstellen van uw genealogie bent 'vastgelopen', zelfs tot over de hele wereld! Ook kunt u uw kwartierstaat of genealogie ter beschikking stellen van het BBS, zodat anderen deze kunnen bekijken, er vragen over stellen of eventueel aanvullingen kunnen geven. Een groot aantal bronnen kunt u 'doorkijken' om door u gezochte personen op te sporen.

Helpdesk-medewerkers Noord-Holland

onderwerp	naam	plaats	regio	telefoon
BBS	Johan Poot	Alkmaar	Midden	072-623692
	Roel Pannenburg	Heerhugowaard	Noord	02207-10048
Bronnen	Marianne Teunis	Sint Pancras	Midden	072-642003
DBase	Piet Genee	Heemskerk	Zuid	02510-36847
	Henk Min	Bergen	M	02208-97130
Family Ties	A. Heerding	Broek op Langedijk	M	02260-14307
GensData/D90	Piet Genee	Heemskerk	Z	02510-36847
	Arnold Romeijnders	St Maartensbrug	N	02246-1595
	Harry Zellerer	Uitgeest	Z	02513-12756
Haza-Data	Ria de Graaf	Heiloo	M	072-332855
	Onno Lotgering	Alkmaar	M	072-129389
	Roel Pannenburg	Heerhugowaard	N	02207-10048
	Femia de Ridder	Wormerveer	Z	075-280884
	Marianne Teunis	Sint Pancras	M	072-642003
Indexering	Don Arnoldus	Oudkarspel	N	02260-12218
	Harry Zellerer	Uitgeest	Z	02513-12756
Kwartierstaten	A. van Koersveld	Heiloo	M	072-334210
	Harry Zellerer	Uitgeest	Z	02513-12756
Lay-out	Don Arnoldus	Oudkarspel	N	02260-12218
	Marianne Teunis	Sint Pancras	M	072-642003
MS-DOS	Onno Lotgering	Alkmaar	M	072-129389
	Piet Genee	Heemskerk	Z	02510-36847
	Roel Pannenburg	Heerhugowaard	N	02207-10048
Ventura Publisher	Don Arnoldus	Oudkarspel	N	02260-12218
WordPerfect	Piet Genee	Heemskerk	Z	02510-36847
	Ria de Graaf	Heiloo	M	072-332855
	Onno Lotgering	Alkmaar	M	072-129389
	Henk Min	Bergen	M	02208-97130
	Arnold Romeijnders	St Maartensbrug	N	02246-1595
	Marianne Teunis	Sint Pancras	M	072-642003

De beheerder van het BBS in Alkmaar heeft een demo-diskette ontwikkeld waarmee u thuis achter uw PC op uw gemak kunt kijken wat 'zijn' BBS te bieden heeft voor de genealoog. Via voorbeeldschermen kunt u vele mogelijkheden proberen. Wilt u meer weten over de fascinerende mogelijkheden die een modem biedt, neem dan contact op met ons werkgroep-lid *Johan Robert Pool* (telefoon 072-623692).

Open dagen?

In de wat verdere toekomst overweegt de werkgroep incidentele 'open dagen' te organiseren voor alle leden van de afdeling die belangstelling hebben voor computergebruik bij hun genealogiehobby. De bedoeling van deze 'open dagen' is om met andere leden van de vereniging contacten te leggen en van gedachten te wisselen. Ook het raadplegen van de *helpdesk* is op deze 'open dagen' mogelijk, zodat er alle

Verhuur modem en handscanner

Wist u al dat u bij ons een modem of handscanner kunt huren voor een lage prijs per maand? De huurprijs voor een *modem* bedraagt f 10,- en u betaalt een borgsom van f 25,- die u bij inlevering van het modem (mits geheel in tact) terug ontvangt. De huurprijs van een *handscanner* bedraagt f 25,- per maand met een borgsom van f 100,-. U kunt dan op uw gemak dit soort apparatuur eens proberen.

gelegenheid zal zijn om op uw vragen of problemen een antwoord te krijgen. *Laat ons weten of u belangstelling hebt voor dergelijke bijeenkomsten.*

Wij zullen u in de toekomst over onze plannen op dit gebied informeren, dus let op de publikaties van onze Werkgroep.

Regionaal bronnennieuws

Op tal van gebieden zijn interessante projecten gestart waarmee wij genealogen ons voordeel kunnen doen. Veelal zijn het zeer omvangrijke studies die vele jaren duren. De initiatiefnemers laten zich echter door het vooruitzicht van lange duur niet afschrikken maar gaan gewoon van start, na zich vooraf terdege te hebben voorbereid over wat hen te wachten staat. In deze aflevering van de rubriek 'Regionaal bronnennieuws' worden enkele projecten nader toegelicht.

H. Zellerer, Uitgeest

Bidprentjes en foto's als historische informatiebron

Evenals bidprentjes en familieadvertenties vormen foto's met personen erop (ansichtkaarten, krantefoto's, portretfoto's, enz.) de laatste twee eeuwen bijzonder interessante bronnen van onderzoek. Wij zullen daarom niet nalaten deze bronnen binnen de familie en de plaats van onderzoek te behouden en te ontsluiten. Vooral het opruimen van zolders e.d. vormt een be-

dreiging doch daarmee tevens een prachtige gelegenheid deze bronnen voor uw eigen onderzoek te verkrijgen. Dan moet het natuurlijk wel duidelijk zijn wie de getoonde personen zijn, welke lokatie het betreft en wat de datum of periode is. Uit de kontakten met de historische verenigingen in onze regio blijkt dat vrijwel elke vereniging er wel een eigen lokaalgerichte documentatie van opbouwt.

Ter ondersteuning van het beheren en het ontsluiten van zowel uw eigen als de verenigingscollecties verzorgt de *Stichting Regionale*

Geschiedbeoefening Noord-Holland basiscursussen, ook in onze regio.

In het Mededelingenkatern van het maartnummer van *Gens Nostra* bericht ons afdelingslid Anne de Reus op blz. 21 het voornemen om in het NGV-Verenigingscentrum te Naarden te gaan starten met met aanleggen door de *Biografische Documentatiedienst van een Portretdocumentatie*.

Er staan ons onder handbereik nog twee belangrijke hulpmiddelen ter beschikking. De eerste bevindt zich in onze afdelingsbibliotheek, de tweede kan in Castricum verkregen worden. Het betreffen:

- Het vooral bij genealogen bekende handboek *Het Nederlandse Fotoportret 1860 – 1915. Een handleiding bij het dateren en bewaren van portretfoto's*. Het is samengesteld met medewerking van o.a. J.F. Kousemaker door de Werkgroep Portretfotografie van de *Stichting Genealogisch Centrum Zeeland* en het is uitgegeven door het *Centraal Bureau Genealogie* (1989; CB-reeks, nr. 11).
- Een omvangrijker losbladig naslagwerk *Catalogus van Nederlandse Studiofotografen van Carte de Visite en Kabinet Foto's ten behoeve van datering binnen de periode 1860 – 1914*; deel I op fotograaf, plaats, adres; deel II op plaats, fotograaf, adres. Het bevat de gegevens van (momenteel) zo'n 1535 voornamelijk Nederlandse, doch ook wel Nederlands-Indische studiofotografen.

De basis voor dit laatste naslagwerk wordt gevormd door de ca 50.000 harde, op kartonnen tjes geplakte foto's uit oude fotocollecties, die daartoe in de afgelopen 5 tot 10 jaar minutieus zijn geanalyseerd en ontsloten. Voor het toegankelijk maken wordt van een computerprogramma gebruik gemaakt. Hierdoor is het tevens mogelijk de catalogus up-to-date te houden; het bestuderen van 'nieuwe' collecties en aangeboden foto's gaat namelijk door.

Het werk is te bestellen bij dr D.P. Huijs-

mans, Bakkummerstraat 54, 1901 HN Castricum door overmaking op postgiro 1989006 van het kostendekkend bedrag van f 65,- per exemplaar, incl. ringband en incl. verzendkosten. Vermeldt op de girokaart duidelijk uw adres en dat het gaat om de 'catalogus studiofotografen'. Zodra er tien bestellingen binnen zijn, wordt er een geheel bijgewerkte versie samengesteld en geleverd.

Aan de hand van deze naslagwerken wordt het mogelijk foto's met een nauwkeurigheid van ca. 10 jaar te dateren.

Een toepassing in de praktijk vinden wij o.a. bij de *Stichting Werkgroep Oud-Castricum*. Daar wordt gewerkt aan het inventariseren, ontsluiten en toegankelijk maken met behulp van een computerprogramma van foto's en kopieën van bidprentjes (ook van niet-Castricumse families) ten behoeve van het volledige maken van stambomen van Castricumse (vaak aange trouwde) families.

Het jongste, overigens al 16e jaarboekje geeft daarvan een goed voorbeeld met de uitvoerige beschrijving van de familie Stet. Eerder werden uitgebracht stambomen van de families Brakenhoff, Duinmeijer, Glorie, De Graaf, Groentjes, Liefsting, Lute, Res, Stuifberg, Twisk en Veldt. De jaarboekjes bevinden zich in onze afdelingsbibliotheek.

DTB-boeken Uitgeest

De *Historische Vereniging Oud-Uitgeest* merkt dat er o.a. door berichtgeving in ons afdelingsblad nr. 20 (januari 1994) meer vraag komt naar de inmiddels verschenen getranscribeerde en geïndexeerde DTB-boeken van Uitgeest. Behalve de daar beschreven uitgaven in twee delen: DTB 1 (50 pag.) en DTB 2+3 zijn inmiddels twee nieuwe, op dezelfde wijze samengestelde delen verschenen:

- DTB 4+5: Geref. Kerk Dopen 1748-1811, Trouwen 1785-1800;

- DTB 6+7+8: Grafboek Uitgeest 1785-1834, Grafboek Markenbinnen 1718-1800, Geref. Kerk Markenbinnen Dopen 1732-1811.

De uitgaven zijn te verkrijgen door overmaking van f 22,50 per deel (inclusief verzendkosten) op postgirorekening 4323889 t.n.v. penningmeester Oud-Uitgeest onder vermelding van DTB 4+5 en/of DTB 6+7+8. Afgehaald in het Regthuys, Kerkbuurt 3 te Uitgeest kosten de boeken f 17,50.

Informatie: N. Kaptein, Julianastraat 5, Uitgeest, telefoon 02513-12635.

Verpondingen Uitgeest

De vereniging heeft inmiddels – elke dinsdagavond vanaf 20 uur ook voor bezoekers – compleet in zijn computer de beschikking over de getranscribeerde verpondingen Uitgeest (kothieren en liggers ca 1680-1805).

In het novembernummer *Hutgheest* van deze vereniging wordt door R. Dijkstra in het artikel *Een nevenfunctie van de korenmolenaar* op een informatieve en zeer begrijpelijke wijze ingegaan op de betekenis van het belastingsysteem, dat in het gebied Holland in de 16e t/m 18e eeuw in gebruik was. Termen als impost, convooi, ceduul, verponding, octrooi, gaarder, baljuw worden uitgelegd zowel in zijn algemene als in zijn regionale historische betekenis.

Amsterdam

In het vorige nummer van ons afdelingsblad (nr. 21, april 1994, blz. 53/54) werd de start van het zeer omvangrijke 'Verdooner/Snel'-project met betrekking tot het *Bevolkingsonderzoek Amsterdam 1852-1864* beschreven. Met medewerking van 45 genealogen-vrijwilligers zullen daar de komende jaren alle boeken met de desbetreffende gegevens worden ontsloten. Op de onlangs gehouden afdelingsavond op 17 november j.l. heeft de heer Snel, hoofd studiezaal van het Gemeentearchief Amsterdam, dit project terloops aan de orde gesteld.

Het project BABE

Er loopt bij dit archief echter nog een ontsluitingsproject van een nog grotere omvang, waar overigens geen vrijwilligers bij betrokken zijn. Het gaat om BABE (spreek uit: beep) een afkorting van Basisgegevens BEvolking fase 1.

Onder leiding van drs H.J. Ernst worden binnen het archief vanaf 1991 geleidelijk alle historische bevolkingsgegevens van de stad Amsterdam in een geautomatiseerd systeem opgenomen. Fase 1 betreft de verwerking van doop- en geboortegegevens over de periode 1701-1811. In een tijdsbestek van ruim vijf jaar zal elk jaar voor raadpleging in studiezaal 2 het resultaat in de vorm van een set microfiches met gegevens van 25 jaar beschikbaar komen. Elk fiche zal ca 2340 complete inschrijvingen bevatten. Nog in dit jaar kan het eerste resultaat met gegevens van 1801-1811 worden verwacht.

U zult er geen doop- en geboortegegevens van de door Amsterdam inmiddels geannexeerde gemeenten Buiksloot, Nieuwendam, Ransdorp, Sloten, Watergraafmeer en Weesperkarspel in vinden. Voor deze plaatsen blijven de – overigens goede – handmatig vervaardigde indexen op studiezaal 2 beschikbaar. Dit geldt eveneens voor de joodse geboortegegevens. Ook voor de periode vóór 1701 blijft u voor de stad Amsterdam op deze handmatig vervaardigde indexen als toegangsbron aangewezen.

Bij de fase 1 van BABE worden gegevens uit zo'n 300 doop- en geboorteregisters verwerkt. Zij omvatten zo'n 100.000 pagina's, 800.000 inschrijvingen en 4 miljoen namen. Sommige boeken bevatten ook trouw- en begraafinschrijvingen, soms staat alles doorelkaar. Het project beperkt zich echter tot de doop- en geboortegegevens. Staan deze gegevens op losse, in de boeken liggende briefjes, dan worden zij eveneens opgenomen. Hetzelfde geldt voor de eventueel vermelde doop- en geboortegegevens die buiten de periode 1701-1811 vallen.

Het eindresultaat zal anderhalve kaartenbak met microfiches zijn, ingedeeld in 25-jarige perioden gesorteerd op standaardnamen en daarbinnen op datum.

Namenlexicon

Tevens zal er een uitdraai van het *namenlexicon* beschikbaar zijn, waarin men kan opzoeken hoe elke voornaam, familienaam, enz. gestandaardiseerd is en waarin eveneens spellingsvarianten van dezelfde naam zijn te vinden. Alleen al het standaardiseren van namen en het samenstellen van deze namenlexicon vergt een enorme capaciteitsinspanning. Er werken twee lexicografen aan; zij beslissen op basis van consensus. Deze namenlexicon zal overigens pas compleet zijn op het einde van het project als alle namen zijn ingevoerd; de tussentijdse uitdraai heeft alleen betrekking op de tot dan ingevoerde namen. Overigens zullen de originele namen ook voor de onderzoeker beschikbaar blijven. Geschat wordt dat er 5 miljoen standaardnamen worden gevormd.

Zand des tijds

Bij het invoeren wordt, om de originele bronnen te ontzien, gebruik gemaakt van fotokopieën behalve in geval van onleesbaarheid. Bij dit kopiëren ontmoeten de 20e en de 18e eeuw elkaar en doet zich een merkwaardigheid voor. Om de inkt van de tekst in de boeken sneller te laten drogen gebruikte men indertijd zand. Dat zand komt nu bij het kopiëren vrij en kan het kopieerapparaat beschadigen. Soms levert het extreem grote formaat, zoals dat van het doopboek van de Zuiderkerk, problemen op. Bij dit alles moet het bindwerk worden ontzien. Dit houdt in dat, als het goed is, na BABE deze boeken nooit meer gekopieerd zullen worden.

Genealogen werkloos?

Betekent deze automatisering nu dat de genealog niet meer hoeft te zoeken? Geenszins. De

gebruiker van de microfiches zal sneller kunnen zoeken en ook meer vinden als gevolg van de standaardisatie en het opnemen van meer gegevens zoals de namen van getuigen. Het is niet meer dan een verbetering van de toegang tot deze historische Amsterdamse bronnen. Er worden geen personen geïdentificeerd, geen gezinsconstructies gemaakt. Het blijft zoals het was: allerlei onregelmatigheden en verkeerde opgaven in de bronnen kunnen alleen ontdekt worden door de onderzoeker, die systematisch alle gegevens betreffende een bepaalde familie op een rijtje zet.

Aan de voorbereiding en het ontwikkelen van de programmatuur voor BABE is ruim drie jaar gewerkt.

Bronscan

Met Bronscan zijn via het Bulletinboard Systeem van GensData/NGV verschillende historische bronnen raadpleegbaar. De bronnen zijn gerubriceerd per provincie. Van onze regio zijn – mede dankzij enkele enthousiaste afdelingsleden – beschikbaar:

Alkmaar	Begraafplaats St Barbara
Bergen	Index huwelijken 1637-1811
Niedorp	Doopboek rk 1669-1691 Trouwboek rk 1668-1690
Nieuwe Niedorp	Doopboek rk 1730-1776 Trouwboek rk 1730-1778 Doopboek ref 1793-1812 Trouwboek ref 1793-1810 Grafinschriften nh kerk anno 1875 klapper testamenten 1770-1809 Huwelijken schepenen 1733-1810
Oterleek	Kerkhof nh kerk de Terp
Oudorp	Burgemeesters 1627-1994
Schagen	Doopboek nh 1732-1777 Trouwboek nh 1779-1816 Transportregister 1779-1811 Reg. Overgang v. Huizen 1818-1837 Register Civic 1811
St. Pancras	de Vroonlanden Erfpachregister 1724-1870

Doet de NGV ook iets voor Sudetenland?

Een intrigerende vraag voor mij was altijd waarom mijn grootouders rond 1920 van Dzieditz (het huidige Polen) naar Wenen kwamen. Het antwoord lijkt voor de hand te liggen. Ze zouden liever daar gaan wonen na de ineenstorting van de Oostenrijks-Hongaarse Monarchie dan in Polen te willen blijven. Mijn eigen ontdekkingen staven deze redenering maar gedeeltelijk.

E. Greyer-Gürsch, Heiloo

Ik werd lid van de NGV. Al gauw bleek dat ik niet veel te verwachten heb. Tenslotte is het onderzoek in de afdeling toch op Nederland gespecialiseerd. Ook van onze plaatselijke bibliotheek – zelfs op aanvraag naar beschikbare documentatie elders (waaronder universiteitsbibliotheken) over het onderwerp Oostenrijk-Silezië – ontving ik enkel een fotokopie uit een encyclopedie. Dat leverde ook niets op.

Intussen kreeg ik min of meer door toeval een adres van iemand uit mijn reeks familiebestand. Deze tante kwam na 1946 als *Heimatvertriebene* naar Duitsland. Een levendige correspondentie volgde en mijn speurdrift werd verder aangewakkerd.

Door de voorzitter van HNK werd ik attent gemaakt op het boek *Wegweiser für Forschung nach Vorfahren in Osteuropa*. Wat moest ik ermee? Ik zoek niet in het Silezië van het Duitse Rijk, maar in het Silezië dat later Sudetenland genoemd werd en in Tsjechië ligt. Toch vond ik in dit boek heel gedetailleerde gegevens en adressen van instellingen, archieven en contactpersonen. In korte tijd kreeg ik uitgebreide informatie, zelfs een plattegrond van het dorpje Schönau, waar mijn grootvader was geboren, werd mij toegestuurd. Ieder huisje met de vroegere bezitter was er vermeld. Groot was mijn enthousiasme toen ik een boek van 700 jaar geschiedenis van dit dorp ontving (wel tegen betaling), waarin via een wandeling door het dorp foto's en verhaaltjes van bijna ieder huis waren opgenomen.

Straks onderbreek ik mijn reis naar Wenen om archieven en musea te bezoeken die door mensen uit het voormalige Oostenrijk-Silezië / Sudetenland / nu Tsjechië na de verdrijving uit hun gebieden in Duitsland werden opgericht. En niet te vergeten het bezoek aan mijn tante, het enige familielid tot nu toe, dat vroeger in dit gebied leefde.

Het is zo gek niet te bedenken, maar de NGV kan een handreiking zijn. Je moet er wel zelf werk van maken. In ieder geval: bedankt!

Naschrift van de redactie

Vlak voor het ter perse gaan van dit blad ontvingen wij de *Mededelingen Centraal Bureau voor Genealogie*, jrg. 48, nr. 4, december 1994, waaruit we een publicatie-aankondiging haalden, die voor mw Greyer van belang kan zijn:

M. Wermes e.a.: *Bestandsverzeichnis der Deutschen Zentrallstelle für Genealogie Leipzig Teil II. Die Archivalischen und Kirchenbuchunterlagen deutscher Siedlungsgebiete im Ausland, Bessarabien, Bukowina, Estland, Lettland und Litauen, Siebenbürgen, Sudetenland, Slowenien und Südtirol*. Neustadt a.d. Aisch: Degener & Co., 1992. 189 blz., index. (D/Leip/AR/ka). ISBN 3768620549.

Microfilms van kerkeboeken uit de behandelde gebieden zijn aanwezig in de Deutsche Zentrallstelle für Genealogie te Leipzig, dus ook van plaatsen in Sudetenland. Een nadere bestudering van vermeld werk bij het CBG in Den Haag lijkt ons uiterst zinvol. Wij hopen in de toekomst het resultaat van mw Greyers onderzoek te zien in ons blad. (DPA)

Fragment-genealogie Krijns

Lang geleden ben ik –nieuwsgierig geworden naar mijn afstamming –begonnen met het opzetten van mijn stamboom. Mijn betovergrootvader Pieter Krijns (1800-1877) stichtte in Alkmaar een sigarenfabriek en zijn zoon Hendrik betrok op 14 augustus 1866 een pand op de hoek van de Laat en de Ridderstraat om zich daar als sigarenfabrikant en -winkelier te vestigen. Graag stel ik mijn voorouders in de nu volgende fragment-genealogie aan u voor.

J. Krijns, Wormer

I. *Derk Jans*, geb. verm. Stitswerd (Gr.) ca 1688, overl. Westerwijtwerd (Gr.) 28-4-1716, tr. verm. Stitswerd 25-5-1713 *Grietje Haijes (Gaijes)*, geb. verm. Stitswerd ca 1688.

Uit dit huwelijk:

i. *Grijne Derkx*, ged. Middelstum (Gr.) 25-11-1714, volgt II.

II. *Grijne Derkx*, ged. Middelstum 25-11-1714, overl. tussen 1760 en 1766, zn van Derk Jans (I) en Grietje Haijes (Gaijes), tr. 25-5-1739 *Claaske Jans*, geb. ca 1714.

Uit dit huwelijk, gedoopt te Westerwijtwerd:

1. *Jan Krijns*, ged. 6-3-1740.

2. *Harm Krijns*, ged. 5-8-1742.

3. *Pieter Krijns*, ged. 25-10-1744, volgt III.

4. *Meerten Krijns*, ged. 24-3-1747.

Zijn zoon *Derk Meertens* nam in 1811 de naam *Ritzema* aan naar de naam van zijn eerste vrouw *Martje Jacobs Ritzema*. Hij was landbouwer te Warffum (Gr.) op de boerderij waar ook reeds Jacob Sijbolts (tr. Geertruid Cornelis) en Sijbolts Jacobs (tr. Trijntje) sinds 1632 of eerder landbouwer waren. In 1989 werd de boerderij bewoond door P.J. Werkman die aantekeningen maakte van de opbrengst van de boerderij van 1771 tot mei 1822.¹

5. *Anje Krijns*, ged. 24-8-1749, overl. 4-3-1801.

Anje was in 1781 inwonend 'meid' bij dr. Lambertus Eilerts, rigter te Uithuizen (Gr.) en eigenaar van boerderij 'Kloosterwijtwerd' te Usquert (Gr.). Zij verdiende in dat jaar f 30,-.

III. *Pieter Krijns*, ged. Westerwijtwerd 25-10-1744, landbouwer, overl. na 22-6-1800, zn van Grijne Derkx (II) en Claaske Jans, ondertr./tr.(1) Amsterdam 26-11/14-12-1773 *Johanna Ho(o)geweg(h)*, geb. Deventer(?) ca 1736, begr. Amsterdam 24-7-1791; ondertr./tr.(2) Amsterdam 21-10/6-11-1791 *Johanna Christina Eijllers*, ged.(cv.luthers) ald. 11-5-1753, overl. Amsterdam(?) 19-11-1812.

*Pieter Krijns
Johanna Hogenweg*

¹ Bron: K.J. Ritzema van Ikema: *Ommelanders Geslachten*, blz. 1734 e.v., 1759 e.v. Dit omvangrijke boek (1861 blz.) is voor belangstellenden op afspraak ter inzage bij de heer J. Krijns (02982-3527).

Het eerste huwelijk van Pieter met Johanna Ho(o)geweg(h) werd op dinsdag 14 december 1773 gesloten in de Nieuwekerk te Amsterdam door ds Van de Broek, tegelijk met vier andere echtparen. Johanna stierf 18 jaar later. In het begraafboek 1784-1792 van het Cathuijzers Kerkhof werd de volgende inschrijving aangetroffen: 'Johanna Hogewegh, huisvrouw van Pieter Krijns in de 'Tuijnstraat tussen de 2de en 3de dwarsstraat. 24 Julij 1791. Den 8 Sept. 1791 heeft de weduwnaar vertoond [een] testament den 14 April 1791 voor P. Meeling notaris en getuige alhier gepasseerd waarbij weeskamer is gesecludeerd wijders acte van bewijs den 6 September voor Nicolaas van Veen x getuige verleeden waer in Anthonij Hogeweg x Jan Hogeweg als geëligeerde voogden hebben genoeg genomen. President des Heeren Mr J. Graafland Pzn en J.J. van Herzelen, weesmeesteren.'¹

Onderzoek in de notariële archieven van Amsterdam leerde echter dat notaris P. Meeling eind januari 1791 is overleden en dat het laatste door hem opgemaakte testament dateert van begin januari 1791 (inv. nr. 398). Een akte gedateerd op 14 april 1791 kan dus onmogelijk door notaris P. Meeling zijn opgemaakt (er was geen zoon die hem in het notarisambt opvolgde).

Uit het eerste huwelijk:

1. *Krijn Dirks (Krijns)*, ged. Amsterdam 23-11-1774, volgt IV.

Ruim drie maanden na de dood van zijn eerste echtgenote hertrouwde Pieter Krijns met de 38-jarige Johanna Christina Eijllers. In de marge van de ondertrouwinschrijving d.d. 21 oktober 1791 staat vermeld 'goed Weeskamery 8 September 1791'.¹ De kerkelijke huwelijksvoltrekking vond plaats op 6 november 1791 om 4 uren met nog acht andere echtparen in de Oude Kerk te Amsterdam door ds De Haan Hugenholtz.

A handwritten signature in cursive script. The top line reads 'Pieter Krijns' and the bottom line reads 'Johanna Christina Eijllers'. The ink is dark and the handwriting is fluid.

Uit het tweede huwelijk, gedoopt te Amsterdam:

1. *Pieter*, ged. 22-9-1793.
2. *Pieterella Johanna*, ged. 17-12-1797, overl. Amsterdam 26-7-1852.

IV. *Krijn Dirks Krijns (Krijns)*, ged. Amsterdam 23-11-1774, koorndrager,² overl. ald. 2-3-1846, zn van Pieter Krijns (III) en Johanna Hoogeweg, ondertr./tr. Amsterdam 26-5/16-6-1799 *Alida van Luijk*, ged. Amsterdam 5-3-1777, overl. ald. 30-3-1844, dr van Gijsbert Luijk.

A handwritten signature in cursive script. The top line reads 'Krijn Dirk Krijns' and the bottom line reads 'Alida van Luijk'. The ink is dark and the handwriting is fluid.

Uit dit huwelijk, geboren te Amsterdam:

1. *Pieter*, geb./ged. 21/22-6-1800, volgt V.
2. *Gijsbert*, geb. 8-11-1804.
3. *Alida*, geb. 17-8-1809, overl. Amsterdam 10-1-1890.

1 Zie HNK 22, *Het Gemeentearchief Amsterdam en de genealoog*, blz. 7.

2 Koorndrager = Drager van zakken met koren van de schepen naar de pakhuizen.

V. *Pieter Krijns*, geb. Amsterdam 21-6-1800 en ged. ald. (Noorderkerk) 22-6-1800, tabakskerver, koopman (in 1860), sigarenmaker en -fabrikant te Alkmaar, overl. ald. 10-6-1877, zn van Krijn Dirks Krijns (IV) en Alida van Luijck, tr.(1) Amsterdam 10-11-1830 *Janmetje de Jong*, geb. Amsterdam 6-5-1798, overl. ald. 14-1-1833, dr van Jan de Jong en Grietje Janse Mion; tr.(2) Alkmaar 6-9-1840 *Maria Elisabeth de Groot*, geb. Alkmaar 6-6-1813, overl. ald. 7-1-1844, dr van Jan de Groot en Johanna Mannes; tr.(3) Alkmaar 28-12-1845 *Elisabeth Cornelia van Wijk*, geb. Alkmaar 29-6-1815, overl. ald. 25-4-1863, dr van Willem van Wijk en Grietje Schreuder.

Pieter Krijns (1800-1877) was de grondlegger van de tabak- en sigarenfabriek Krijns,¹ hofleve-rancier van Koning Willem III. Het wapen hing boven de winkel deur van de sigarenfabriek annex-winkel te Alkmaar aan de Laat hoek Ridder-straat.² Pieter staat geportretteerd op een olie-verfschilderij, thans in bezit van het Stedelijk Museum te Alkmaar (foto).

Pieter Krijns (1800-1877)

Uit het eerste huwelijk, geb. te Amsterdam:

1. *Dirk*, geb. 5-3-1821, overl. Alkmaar 3-2-1847.
2. *Pieter*, geb. 3-1-1823, overl. Alkmaar 24-8-1904, tr. *Jenette Catharina Rieke*.
3. *Jan*, geb. 15-3-1825, overl. Amsterdam 15-9-1826.
4. *Alida*, geb. 27-12-1826, overl. Amsterdam 2-5-1831.
5. *Hillette*, geb. 15-12-1828, overl. Alkmaar 1-1-1873, tr. ald. 20-7-1862 *Jan Dirk Brink*, geb. Arnhem ca. 1824, timmerman (1862), zn van Gerrit Brink (officier) en Lucia Willemsen.
6. *Jan*, geb./overl. 21/27-12-1830.
7. *Alida*, geb./overl. 22/27-12-1830.
8. levenloos geboren dochttertje, geb./overl. 20-9-1831.

Uit het tweede huwelijk, geboren te Alkmaar:

9. *Johannes*, geb./overl. 10/12-7-1837.
10. *Johannes*, geb. 26-6-1838, overl. Alkmaar 24-3-1842.
11. *Hendrik*, geb. 1-11-1840, volgt VI.
12. *Johannes*, geb. 25-2-1843, overl. Alkmaar 23-12-1843.

¹ De sigarenfabriek heette aanvankelijk 'De Nieuwe Onderneming', later werd de naam gewijzigd in 'De Volharding'.

² Zie *Alkmaar in oude ansichten*, deel 1, blz. 85.

De familie *Krijns* te Alkmaar omstreeks 1896 met v.l.n.r. *Dirk* (1874-1897), *Johannes Jacobus* (1871-1939), vader *Hendrik* (1840-1925) en echtgenote *Maria Theresia Winkel* (1837-1912), *Pieter* (1864-1902) en echtgenote *Apolonia van Iijzeren* (1866-1902) met hun beide kinderen *Hendrik Johannes* (1893-1947) op het krukje en *Johan Dirk Willem* (1895-1976) op moeders schoot. Hun dochter *Maria Theresia* (1899-1964) was nog niet geboren.

VI. *Hendrik Krijns*, geb. Alkmaar 1-11-1840, sigarenmaker, na de dood van zijn vader (1877) tevens sigarenfabrikant, overl. Haarlem 17-10-1925, zn van *Pieter Krijns* (V) en *Maria Elisabeth de Groot*, tr. Alkmaar 15-11-1868 *Maria Theresia Winkel*, geb. Alkmaar 4-2-1837, overl. ald. 21-3-1912, dr van *Jacob Winkel* (timmerman) en *Maria Theresia Stuit*.

Uit dit huwelijk, geboren te Alkmaar:

1. *Alida Maria*, geb./overl. 7/22-5-1863.
2. *Maria Theresia*, geb./overl. 7/16-5-1863.
3. *Pieter*, geb. 3-6-1864, volgt VII.
4. *Alida Maria*, geb. 23-1-1867, overl. Alkmaar 29-4-1886, ongehuwd.
5. *Hendrik*, geb. 24-9-1868, tr. *Johanna Magdalena Möstert*, geb. ca. 1872, overl. Oudtshoorn (Zuid-Afrika) 10-8-1923.
6. *Jansje*, geb. 29-12-1869, overl. Alkmaar 20-3-1870.
7. *Dirk*, geb./overl. 1/2-12-1870.
8. levenloos geboren zoontje, geb./overl. 1-12-1870.
9. *Catharina Hendrika*, geb./overl. 3/31-12-1871.
10. *Catharina Clasina Johanna*, geb./overl. 3/28-12-1872.
11. *Jan*, geb./overl. 5/28-12-1872.

12. *Johannes Jacobus*, geb. Alkmaar 30-1-1874, handelsreiziger (1899), overl. Amsterdam 15-10-1939, begr. Alkmaar (Alg. Begraafplaats) 18-10-1939, tr. Beemster 30-4-1899 *Antje Hogetwoorn*, geb. ald. 6-6-1871, overl. Amsterdam ca 1949, dr van Klaas Hogetwoorn (veehouder) en Trijntje Jongens.
13. *Dirk*, geb. 29-12-1874, vertr. naar Vredefort (Zuid-Afrika), verm. aldaar overleden 8-2-1897.
14. *Catharina Clasina Johanna Clara*, geb./overl. 27-1/7-7-1876.
15. *Willem Fredrik*, geb./overl. 5/23-7-1877.
16. *Fredrik Hendrik*, geb. 26-12-1878, overl. Alkmaar 11-3-1879.
17. *Willem Fredrik*, geb. 10-5-1880, overl. Alkmaar 26-4-1898, ongehuwd.

VII. *Pieter Krijns*, geb. Alkmaar 3-6-1864, sigarensorteerder bij zijn vader, 'chef eener sigarenfabriek' (1899), overl. ald. 21-9-1902, zn van Hendrik Krijns (VI) en Maria Theresia Winkel, tr. Domburg 6-5-1892 *Apolonia van Eijzeren*, geb. ald. 9-6-1867, overl. Alkmaar 28-2-1902, dr van Johannes van Eijzeren (smid) en Johanna Flipse.

Uit dit huwelijk, geboren te Alkmaar:

1. *Hendrik Johannes*, geb. 27-5-1893, volgt VIIIa.
2. *Johan Dirk Willem*, geb. 4-1-1895, volgt VIIIb.
3. levenloos geboren dochttertje, geb./overl. 14-5-1897.
4. *Maria Theresia* geb. 2-12-1899, overl. Bad Rosenheim (Dld) 6-1-1964, crem. München (Dld), tr. Hilversum 10-5-1921 (gesch. Düsseldorf (Dld) 17-06-1926) *Kurt Richard Carl Nolden*. Maria's geslachtsnaam is bij Koninklijk Besluit d.d. 13-02-1920 veranderd in *ten Hoet*.
Uit dit huwelijk:
a. *Enno Wilfried Nolden*, geb. Bad Harzburg (Dld) 16-7-1922.
5. levenloos geboren zoontje, geb./overl. 23-2-1902.

VIIIa. *Hendrik Johannes Krijns*, geb. Alkmaar 27-5-1893, rijksklerk ter Griffie van de Arr. Rechthank te Alkmaar (1918), overl. Gorssel 3-3-1947, zn van Pieter Krijns (VII) en Apolonia van Eijzeren, tr. Alkmaar 1-11-1916 *Gato Hofkes*, geb. Zoeterwoude 1-7-1884, douairière, overl. Zwolle 11-10-1966, dr van Willem Frederik Hofkes (ambtenaar) en Anna Maria Bockwijk.

Uit dit huwelijk, geboren te Alkmaar:

1. *Willem Hendrik*, geb. 27-6-1918.
2. *Anna Maria Apolonia*, geb. 6-11-1919, tr. Zutphen *Eef Beukenhorst*, spoorbelader NS.
3. *Hendrik Johannes*, geb. 1-4-1924, tr. *A.A. van de Stel*.

VIIIb. *Johan Dirk Willem Krijns*, geb. Alkmaar 4-1-1895, overl. Andijk 10-12-1976, zn van Pieter Krijns (VII) en Apolonia van Eijzeren, tr. Beverwijk 15-9-1921 *Gerdina Middelkoop*, geb. Leiden 21-8-1898, overl. Amsterdam 23-11-1954, dr van Jan Middelkoop en Anna Blom.

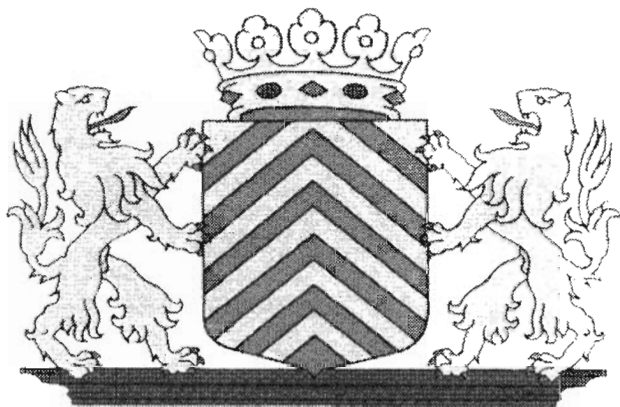
Johan Dirk Willem Krijns was monteur (1916) en naderhand meterinspecteur bij de Kennemer Electriciteits Maatschappij, het latere Provinciaal Electriciteitsbedrijf Noord-Holland (P.E.N.).

Uit dit huwelijk:

1. *Jan Krijns*, geb. Wormer 13-9-1922, techn./adm. ambtenaar bij het P.E.N. te Bloemendaal (1940-1946) en te Worverveer (1946-1983), auteur van dit artikel, tr. Wormer 16-9-1948 *Sijtje de Vries*, geb. ald. 5-8-1925, dr van Thomas de Vries en Reindina Waal.

Beschrijving, herkomst en betekenis¹

Koning Willem I heeft in Nederland de overheidsheraldiek in goede banen willen leiden en schakelde daarvoor de Hoge Raad van de Adel in, destijds een adviesorgaan van de vorst. De raad kreeg opdracht alle plaatsen die een wapen voerden uit te nodigen dit te laten bevestigen door de vorst. Er bleken zoveel wapens te moeten worden verleend of bevestigd, dat de koning dat niet op korte termijn eigenhandig kon doen en daarom werd bij Koninklijk Besluit bepaald dat deze werkzaamheden door de Hoge Raad 'in naam van de Koning' zouden worden verricht.

Egmond NH

Egmond Binnen, Egmond aan den Hoef en Egmond aan Zee vormden certijds gezamenlijk de heerlijkheid Egmond. Egmond Binnen was de eerste nederzetting die ontstond rond de abdij, ca 690 gesticht, die wereldberoemd was. Uit de lijn van grafelijke dienstlieden die zorgde voor de bescherming van de abdij stamt het riddersgeslacht van Egmond. Zij bewoonden het slot op de Hoef en zo ontstond Egmond aan de Hoef.

Omstreeks 977 kreeg een tiental boeren verlof zich te vestigen in de duinen en daar ontstond het vissersdorp Egmond aan Zee. Het wapen van Egmond is dan ook het familiewapen van de graven van Egmond. Nadere bijzonderheden hierover zijn niet bekend.

De *blazoenering* (=beschrijving) luidt: Het wapen is gekeperd van twaalf stukken, goud en keel, gedekt met een gouden kroon van vijf bladeren en gehouden door twee leeuwen van goud, getongd en genageld van keel.²

¹ Bronnen: KJ. Sierksma: *De gemeentewapens van Nederland* (Prisma, 1960); L. van Ollefen: *De Nederlandsche Stad- en Dorpsbeschrijver*, deel 4 (Bonse, Amsterdam, 1796); *Gemeentewapens in Nederland 1914-1980*; *Gemeentewapens in Nederland 1989* (VNG-Uitgeverij, 's-Gravenhage); *Noord-Holland en zijn gemeenten* (VND, Alkmaar, 1981); Derkwillem Visser jr: *Heraldiek* (Unieboek, 1987).

² Verleend bij Koninklijk Besluit van 25 augustus 1978.

Egmont

Het wapen van Egmont zijn ses dubbele kepers of Winkelhaken houksgewijze, den Schilt geheel vollende, eerst van Gout, daarna van Keel of Rood, en soo voort; door welke Winkelhaken beduyd werden de ses Ridderlijke deugden, daarmede een goet Edelman behoort voorsien te zijn; als

*Geregtigheydt,
Dapperheydt,
Gestadigheydt,
Voorsigtigheydt,
Lijtsaamheydt en
Sagtmoedigheydt.*

Aldus Simon van Leeuwen in zijn Batavia Illustrata.¹

Bergen NH

De gemeente Bergen bestaat uit Bergen Binnen en Bergen aan Zee. Bergen wordt in 960 voor het eerst genoemd in de lijst van de bezittingen van de Sint Maartenskerk te Utrecht. Omstreeks 1190 kreeg men reeds een wapen van de graaf van Holland, Floris III, uit dankbaarheid voor de hulp tegen de Westfriezen. De burgemeesters-familie Van Reenen was zeer actief betrokken bij de totstandkoning van de badplaats Bergen aan Zee in 1906.

Het wapen bestaat uit een z.g. schuinbalk en zes zoomsgewijze geplaatste merletten in zilver

op keel veld (merletten zijn heraldische vogels zonder snavel en poten).²

Schoorl NH

Schoorl is zeer oud en heette in vroeger eeuwen Schoorenloo (= strandbos). In de 15e eeuw was Schoorl een heerlijkheid onder bestuur van Jan van Heemstede, heer van Benthuisen (rond 1400). Dat verklaart de zeven merletten in keel die het wapen omzomen dat geladen is van een Hollandse klimmende leeuw in keel, getongd en genageld van azuur, alles op gouden veld en gedekt van een driebladige gouden kroon met twee parels.³ In het wapen van Heemstede zijn deze merletten ook nog steeds te vinden en ook in het wapen van Bergen (zie links).

¹ Bron: B. Wassenaar: *Zicht op Haringarspel*, mei 1994.

² Bevestigd bij Koninklijk Besluit van 31 december 1921.

³ Verleend bij Koninklijk Besluit van 23 juni 1925.

Verrassende archiefvondsten

Een verrassende bron in het Rijksarchief Noord-Holland te Haarlem blijkt inventaris 15 te zijn. Het bevat het arrondissementsbestuur van het département du Zuyderzee van 1811-1815, grotendeels Franstalig.

J.J. Kaldenbach, Alkmaar

Ik vond daar onder andere *inventaris 38*, een map met stukken betreffende de vaststelling van insolventie¹ van belastingplichtigen der directe belastingen, de zogeheten 'non valeurs des patentes, du Personel et Mobilier'. Enkele genoemde namen: L. van Paddenburg, ontvanger (récepteur), Chr. Dupont, J. Doets, Everard Star (Amsterdam), Mazel en Witmondt.

Idem, inv.nr. 153:

Ingekomen en minuten van uitgaande brieven betreffende de benoeming van predikanten met staten, houdende persoonsgegevens (en van tractementen) 1811-1813 uit geheel Noord-Holland.

Idem, inv.nr. 155:

Verkopingen van kerkelijke goederen en beleeningen door kerkelijke gemeenten, waaronder staten, houdende opgave van schulden en bezittingen van kerkelijke gemeenten.

Idem, inv.nr. 156:

Ingekomen brieven betreffende het houden van verboden religieuze samenkomsten bij particulieren.

Idem, inv.nr. 174:

Ingekomen brieven betreffende arrestatie en onderhoud van krijgsgevangenen 1811-1812.

Idem, inv.nr. 176:

Ingekomen brieven betreffende verschaffing van paspoorten aan militairen en leden van de Garde Nationale, met enkele paspoorten van militairen uit 1811-1812, te weten: Corneille van Alphen, 23 [jaar], ★ Rotterdam, wonende Aalsmeer; Jean Amerongen, 25, ★ Waverveen, dagloner; Wiebe van der Hoek, 22, ministre de culte de la Mennoïte Religion à Aalsmeer, ★ Wilde Horne (Frise); Guillaume Maarsen, 22, pepinieriste,² ★ Aalsmeer.

Idem, inv.nr. 191:

Een pak van zo'n 34 cm dik over de organisatie, administratie en uitvoering van de conscriptie met acten, certificaten en dergelijke over afzonderlijke lotelingen, bijvoorbeeld: D.J. Segstro, Aalsmeer; doopextract van Pieter Mossel d.d. 13-1-1791 in Zevenhoven en Noorden [ZH], zn. van Theun Mossel en Geertje van Leeuwen, van Uithoorn; extrait mortuaire uit St. Omer van Corneille Boerkamp, 22 [jaar], daar 3e bataillon 3e afd. 123e regiment, geb. Naarden, ✠ 3-2-1812 aan Physie palmonaire (longontsteking); G. van Demmerik, wil wel remplaçant zijn, wegens broeder vrijwillig dienende; Henry Krook, wegens 71-jarige vader en eenig kind zijnde; Pieter Cornelis Springintveld, wegens broeder in maritieme conscriptie; Elie Hartog Stokvis, wegens broeder in conscriptie van 1808; van Heemstede: Henri Schippers en Gerrit van den Berg; van Ouder Amstel: Hermanus Dorland 30-11-1813 [fout: moet Everd Dorland zijn?]; Jan Dorland van Loosdrecht,

¹ Onmacht om geldelijke verplichtingen na te komen.

² Boomkweker.

wegens ongemak aan het Fondament; Jean Rozier, zn. van François [Rozier] × Neeltje Provoost, ★ Haarlem, met signalement.

Idem, inv.nr. 199:

Ingekomen brieven betreffende recrutering van kanonniers-kustbewakers voor de Garde Côte, met lijsten van de door hen geleverde kanonniers-kustbewakers, 1811-1812. Dit stuk heb ik nog niet doorgewerkt; is dit iets voor één van onze lezers?

Idem, inv.nr. 200:

Eregardes ter gelegenheid van 's Keizers bezoek aan de Hollandse departementen 1811, met naamlijsten van de leden van de te Haarlem gelegeerde Garde d'Honneur. Chef van het Corp: Jan Willem Druyvesteyn, 25 [jaar], Lieutenant, Griffier de la Justice de Paix; Jacob Constantyn Helmolt, 25-30 jaar, maréchal de logis,¹ recevent d'enrèglement;² brigadier Jan Pieter Teding van Berkhout, 24, capitaine, wagtmeester, Subsistut du Procureur Imperial près la Tribune à Haarlem; Cornelis Gerlings, brigadier, 30-35 jaar, Gardes Notaire; W.A. Haselaar, Gardes Notaire [doorgehaald]; M.A. Beek, 21 [jaar], etudiant, uit hoofde van zijn fysiek geëxcuseerd; J.L. Druyvesteyn, 20, etudiant; P. Jager, 22, etudiant; F.J. Prince, 19, etudiant; J. van Holst, 20, etudiant; J. Mander, 20; W. Gunst, 25-30, B. Carbasius Bz., 21; H. Suyck, 24, attaché à la prefecture du Zuyderzee; Van der Mee, 18; Jan Hr. Vos; N.N. Thijm; allen fortune incertaine.³ D. Gevers frequenteerde de Latijnse scholen, ten tijde van de oprichting, thans aan de Academie te Leiden, daar ingeschreven; P.H. Esser, zeer genegen, maar substitut Keizerlijk Procureur, fungeert al als K. Pr. bij het arrivement van Hunne Majesteit.

Idem, inv.nr. 201:

Alfabetische lijst met fortunes en provenies incl. indications de la taille. Van Weesp 95 personen [!], Naarden 7, Leymuiden 1, Loenen -, Vreeland 1, Nieuwer Amstel 1, 's-Graveland 2, Abcoude 1 en Slooten -.

Idem, inv.nr. 207:

Pupilles de la Garde Impériale: ingekomen en minuten en uitgaande brieven betreffende de recrutering uit weeshuizen van leden van de Garde Impériale met staten 1811-1813. Wie durft?

Idem, inv.nr. 208:

Ingekomen en minuten en uitgaande brieven betreffende de voor de fortificaties te Den Helder te leveren arbeiders, met name grondwerkers met naamlijsten, 1811-1813. Deze komen binnenkort in Noordkop-Stukken, het blad van de NGV-afdeling Den Helder [JK].

Idem, inv.nr. 209:

Te werk gestelden van Muiden, Naarden en Weesp in de fortifications de Naarden, 1812-1813. Deze komen binnenkort in het blad van de NGV-afdeling Gooi en Eemland.

Idem, inv.nr. 210[?]:

Onderwijs en Kunsten en Wetenschappen: Ingekomen brieven betreffende het Theatre Français en het Theatre Hollandais, het verbod van optreden van andere toneelgezelschappen en ontbinding van het hondentheater van Paul Dassi, 1811-1812.

Idem, inv.nr. 224:

Ingekomen brieven betreffende de afschaffing van de functie van wijkmeester, 1812.

¹ Wachtmeester.

² Ontvanger der inschrijvingen.

³ Onbekend vermogen.

Idem, inv.nr. 225:

Idem aanstelling van kruitverkopers in Aalsmeer, Baambrugge, Hilversum, Loenen, Naarden, Nieuwer Amstel, Ouder Amstel en Weesp + Staat, 1812. 'Service de poudres' met C. Moerken, 33 [jaar], aubergiste, Nieuwer Amstel; Jean de Liefde, 46, aubergiste, Ouder Amstel; Antony Vogel, 36, boutiquier, Baambrugge; Frederic Wedekin, 55, chirurgien, Naarden; Aart Duyff, 52, plombier; Philippe de Haar, 31, idem, Weesp; Thymen Pieter de Jager, 49, point[?], Hilversum; Cornelis Hoogeveen, 60, garde champêtre provisoire,¹ Aalsmeer.

Idem, inv.nr. 227:

Maatregelen tegen hooibroei en aanstelling inspecteurs 1812-1813: Inspection en foin: brandmeester van Loenen: Cornelis Post; in Ouder Amstel aangesteld: Harmen Hogenhout

en Philippe van den Bosch in 't quartier Waverveen, Dirk Kea en Hendrik Sluyter in 't quartier Binnenbuluyk, Harmen Hogenhout en Joseph Meyers in 't quartier Buytenbuluyk; Willem Griffioen en Ary Scheepmaker in 't quartier Waerthuizen; Klaas Goudriaan en Arnold van Zijtveld in 't quartier Duivendrecht aan de Amstel; Pieter Vestering en Cornelis van der Horst in 't quartier Groot Duivendrecht; en in Naarden: G. Wouter en Simon Beths, Zandpad; Paul Dankelschyn, Gysbert Vuyst, Naarden, en G. Krijnen en Cl. Major, Bussum; in Waverveen C. van Heyningen, Nic. Weerdenburg en Jean van Monsbergen, allen boer; en in Aalsmeer P. Eveleens, 55 [jaar], Uiterweg, boer; Guillaume Maarsen, 58, Uiterweg, boer; Ger. Keesen, 48, dorp, boer; Ger. Maasen, 36, dorp, boer; Guillaume Blesgraaf, 50, Oostend, boer; Ger. Pijlman, 28, Oostend, boer.

Speuren naar sporen

Bij het zoeken naar genealogische informatie kunnen – naast de op schrift voor komende gegevens – ook andere vingerwijzingen worden gevonden. Een duidelijk voorbeeld is een eerste steen in een huis of ander gebouw. Ook een grafsteen bevat veelal de nodige aanwijzingen die voor een genealoog van belang kunnen zijn.

R. Waalewijn, Bergen

Er zijn ook talloze minder duidelijke aanwijzingen die informatie over onze voorouders kunnen geven. Dit kunnen initialen, data, plaatsnamen of bijvoorbeeld gebeurtenissen zijn die met de speurzin waarover een genealoog dient te beschikken, soms een onverwachte wending aan het onderzoek kunnen geven. Over dit laatste gesproken: In het televisieprogramma 'Eenmaal, andermaal' van begin maart 1994 werd een dienblad getoond dat vervaardigd was ter gelegenheid van een 25-jarig huwelijk, voorzien

van een plaatsnaam en een datum. Het lijkt mij in dit geval niet al te moeilijk om te achterhalen aan welk echtpaar dit geschenk indertijd ten deel is gevallen.

Goud en zilver

Gouden en zilveren voorwerpen zijn veelal op het jaar nauwkeurig te dateren aan de hand van het jaarletter in het merkteken van de zilversmid en ook de plaats van herkomst. Als op een zilveren bestek initialen voorkomen en er meer gegadigden met dezelfde voorletters zijn, kunnen waarschijnlijk aan de hand van die merkte-

¹ Tijdelijk veldwachter.

kens een aantal hiervan worden geëlimineerd. Gecombineerd met andere gegevens uit het genealogisch onderzoek is wellicht de juiste ontvanger van het bestek te traceren.

Natuurlijk wordt men wel eens op het verkeerde been gezet met zulke aanwijzingen. Op mijn bestek staan mijn initialen RW met daaronder de datum 1-6-1947. Die datum slaat echter ook op de 25-jarige huwelijksdag van wijlen mijn ouders. Toch zal mijn nageslacht, indien de genealogische gegevens voorhanden zijn, de herkomst en het verband kunnen reconstrueren.

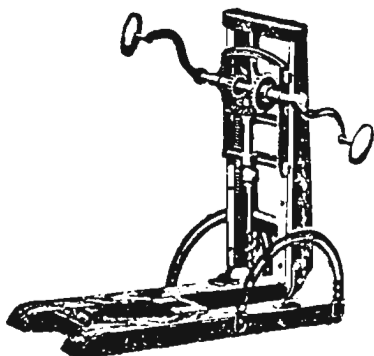
Een andere informatie kan bijvoorbeeld een merklap zijn. Hierop komt, naast initialen of een voornaam, ook meestal een datum voor. Geschenken ter gelegenheid van ambtsjubilea geven soms inzicht in het beroep van de jubilaris.

Gereedschap

Ook op gereedschappen staan veelal initialen, dit meestal om te voorkomen dat collega's met het verkeerde gereedschap aan de haal gaan. Is het bijvoorbeeld timmermansgereedschap – zoals een verzamelaar, de heer C.J. Lammertsma uit Alkmaar, op een HNK-afdelingsavond liet zien – dan mogen we aannemen dat de eigenaar timmerman van beroep was. Ook staat er dan meestal wel een merkteken van de fabrikant of verkoper ingeslagen. Hieraan is een datering te verbinden. Verzamelaars/kenners op dit gebied weten waar, wanneer en hoe lang dit gereedschap is geproduceerd. Al met al wederom aanwijzingen bij ons onderzoek.

Jaarringen

Materialen zoals textiel, papier of hout, zijn ook te dateren, zij het slechts door specialisten. Bij hout berust dit op het principe van de BAR-code (streepjescode). Hout groeit grotendeels 's zomers, uitgezonderd in de tropen. Hierbij worden grote cellen geproduceerd, zodat de

Historische gereedschappen en werktuigen

Bent u geïnteresseerd in historische gereedschappen en werktuigen? De heer C.J. Lammertsma te Alkmaar heeft een gevarieerde collectie bijeen weten te brengen. Zijn gereedschapmuseum is op afspraak te bezichtigen: 070-125172.

kleur lichter is dan het winterhout dat door kleinere, donkerder cellen is te onderscheiden. Zo tekenen zich jaarringen af. Klimatologische omstandigheden maken dat elk jaar een in dikte variabele jaarring wordt aangemaakt.

Ook in het poolijs tekenen zich door deze omstandigheden variabele jaarlagen af. Door koppeling van de gegevens uit boorkolommen van dit poolijs aan de gegevens uit het meteorologisch archief is het mogelijk – aan de hand van de variabele jaarringen – hout te dateren. Een voorwerp van hout, waarvan de groei rond 1850 is aangevangen, kan dus nooit hebben toebehoord aan iemand die geleefd heeft rond 1800.

Zo ziet u dat ons, soms zelfs thuis, vaak meerdere sporen ter beschikking staan bij het speuren naar het verleden.

Door het onderzoek naar hun voorouders zijn veel genealogen ook nieuwgierig naar de omstandigheden waaronder deze leefden. Een niet te onderschatten bron vormen oude kranten. In de archieven zijn ze keurig bewaard, al vergt de kwaliteit van het papier vaak veel zorg van de conservator. Hier een bericht over het ergste onheil dat een archivaris kan overkomen. We schrijven Alkmaar 1890...

Brand in het Stadhuis

— In langen tijd was hier ter stede de brandklok niet gehoord en waar de herinnering daaraan nog levendig was, daar was men zoo overtuigd van het snelle, krachtige optreden van de brandweer, dat aan een brand van eenigen omvang zeker wel zeer weinig ingezetenen dachten, toen zij in den vroegen morgen van den 19 de klokken brandalarm hoorden maken. De schrik sloeg dan ook menigeen om het hart, toen hij de vuurzee aanschouwde, die te half zeven ongeveer uit het dak van den oostelijken vleugel van het stadhuis, bij de rechtbank in gebruik, opsteeg, dicht bij het punt, waar zich die aansloot aan het Stedelijk Museum, aan de Breedstraat.

Even vóór kwartier vóór zessen was de agent F. Vierkant, die de wacht had, nog op de binnenplaats geweest, zonder iets te bemerken, toen hij, in het bureau van politie teruggekeerd, nadat de nachtwachts te 6 uur ingerukt waren, weldra werd gewaarschuwd door eenen schoenmakersknecht, Verhulst genaamd, dat hij rook zag opstijgen boven het museum. Nadat hij zich daarop van den stand der zaak had overtuigd, liet hij de klok van de Groote Kerk kleppen en nam hij de noodige verdere maatregelen tot het ter plaatse brengen van de zoo dringend vereischte hulp. Gelijktijdig ging Kuijs den conince van het stadhuis waarschuwen. Zeer lang duurde het dan ook niet, of door de standpijp van de waterleiding op de genoemde binnenplaats werd een forsche straal

geworpen in het inmiddels zich steeds uitbreidende vuur, weldra gesteund door de stralen uit alle andere hier ter stede voorhanden spuiten. Burgerplicht had zich o.a. aan de Breedstraat op het dak van het Museum borg gesteld voor het behoud van dit niet te vergoeden monument van Alkmaars geschiedenis en tastte vandaar krachtig den vuurgloed aan. Al mocht men in den aanvang den indruk krijgen, dat aan de organisatie der brandweer, als één geheel, het een en ander ontbrak, de bemanning van alle spuiten heeft met lust, kranig gewerkt — dat moet zonder voorbehoud gezegd — er zijn er, die loffelijke bewijzen van onversaagdheid en moed gaven. Toch was het niet mogelijk, het vuur eerder te beperken, dan nadat van bedoelden vleugel de zolder, waar de voorraad turf van de rechtbank den brand krachtig voedde, en de bovenverdieping geheel waren uitgebrand: de benedenverdieping is door het afstroomende water geheel onbruikbaar geworden. Aan het krachtdadig optreden der brandweer is het echter ongetwijfeld te danken, dat het vuur gestuit werd bij het voorgebouw, waarvan een paar balken reeds begonnen vuur te vatten, evenals het perceel er naast, bewoond door den heer mr. M.A. Kluppel.

Met het deel van het gebouw, dat verzekerd was bij de Jong & Cie te Amsterdam voor f 48.000,—, het torentje daaronder begrepen, verbrandde mede een schat van papieren van waarde. De zolder diende tot berging van het archief der rechtbank; tot 1886 zijn de stukken van alle strafzaken en tot 1883 de minuten en

vonnissen van de burgerlijke zaken verbrand, alsmede het geheele archief der hoornsche rechtbank en de dubbel en registers van den Burgelijken Stand van het voormalig arrondissement Hoorn, uitgezonderd die van 1889, welke nog beneden waren. De dubbel en van de gemeente Alkmaar en van de andere gemeenten uit dit arrondissement, die beneden geborgen waren, zijn gered kunnen worden, waaraan tal van rappe handen ijverig mede hielpen. Het prachtige tegelstuk, dat de balie ten geschenke heeft gegeven aan den vertrekkenden president der rechtbank, den heer mr. J.G. Vogel, werd toevalligerwijze door E. van Dijk, metselaar, eveneens gered.

Wat het museum aangaat, het was niet zoozeer omdat men bevreesd was voor het vuur vatten van dit gebouw, dan wel voor het bezwijken van de glazen ruiten door nedervallende brandende balken, dat besloten werd, zooveel mogelijk de aanwezige kostbaarheden en kunstschaten in veiligheid te brengen, hetgeen echter slechts ten deele behoefte te geschieden, omdat de brandweer weldra de zekerheid kon geven, dat alle gevaar aan deze zijde geweken was. Spoedig werd dan ook een en ander weder in het gebouw teruggebracht; ook de boeken, die op de groote zaal van het tegenover liggende koffiehuis van den heer A. Peperkamp eene veilige bergplaats gevonden hadden. Bij het overbrengen is slechts één schilderstuk beschadigd. Verder zullen enkele boeken, door indringend water, geleden hebben; overigens echter heeft de ramp voor dit troetelkind van onzen verdienstelijken verzamelaar, den heer C.W. Bruinvis, geen andere nadeelige gevolgen, dan dat er schromelijke wanorde gesticht is, die natuurlijk niet dan ten koste van veel arbeid en tijd weder te herstellen is.

De registers van den burgerlijken stand en de gezegelde akten, welke ter secretarie der gemeente bewaard worden, waren met het oog op het dreigende gevaar voortzichtigheidshalve

ook reeds in veiligheid gebracht. Oogenblikkelijk zijn de ambtenaren der griffie en de rijksveldwacht, die de beneden-lokalen innamen, de substituut-officier van justitie, de rechter-commissaris, wier kamers, met de praktijks- en bodenkamers, zich op de bovenverdieping bevonden, van hunne bureaux beroofd, zoodat daarin ten spoedigste zal moeten worden voorzien. Naar wij vernemen, zijn daarover reeds besprekingen met het gemeentebestuur aangevangen.

De oorzaak van den brand, die reeds eenen grooten omvang had aangenomen, alvorens hij werd ontdekt, daar de vlam fel het dak uitsloeg, voordat er voldoende hulp aanwezig was, om de standpijp op de binnenplaats aan te schroeven, waarvan de aanwezigheid voor verdere uitbreiding van het onheil voor een goed deel heeft behoeft, moet waarschijnlijk gezocht worden op den zolder boven de boden- en practijkskamers. Met zekerheid echter valt natuurlijk niets daarvan te zeggen. Alleen kan nog vermeld worden, dat den vorigen avond, te half tien ure, de griffier zelve beneden in de griffie-lokalen is geweest, zonder iets bemerkt of geroken te hebben.

Er blijkt intusschen uit, welk eene volkomen onvoldoende bergplaats dit gebouw was, zeer brandbaar door zijne met krullen enz. opgevulde muren, voor de in vele opzichten zoo gewichtige archiefstukken der rechtbank.

Den 20 heeft de Commissaris des Konings in deze provincie, die den 19 door den burgemeester per telegram van het onheil in kennis was gesteld, vergezeld door den hoofd-commies ter provinciale griffie, den heer C. Druivesteijn, het tooneel van den brand bezocht en zijne ingenomenheid betuigd, dat het vuur tot dezen vleugel beperkt is kunnen worden. Namens den minister van justitie, die mede met het ongeval in kennis was gesteld, kwamen dien dag alhier aan de hoofdamttenaren, de heeren Carrière en Metzelaar, om den toestand in

oogenschouw te nemen en aan Zijne Excellentie rapport uit te brengen.

Verder kunnen wij mededeelen, dat wat de geredde archiefstukken betreft, die bij verschillende particulieren in de nabijheid geborgen waren, reeds den 20 in den namiddag een

aanvang is gemaakt met het overbrengen daarvan naar de celgevangenissen.

Te acht uur 's morgens, den 20, moest op enkele punten, wegens het weder opvlammen de vuur, nog met ééne spuit water worden gegeven.

Uit: Alkmaarsche Courant, no 23, 92e jaargang, vrijdag 21 februari 1890.

Wat en hoe in Naarden

De Dienst Microfiches

Deze dienst is de jongste telg van het NGV Verenigingscentrum in Naarden en daardoor bij velen van u nog niet zo bekend. Dat deze eventuele onbekendheid heel erg onterecht is, moge uit dit artikel blijken, dat we overnamen uit het afdelingsblad van de NGV Afdeling Amersfoort en omstreken, jaargang 3 (1994).

J.J. van Dort, Soest

In een artikel in ons blad¹ van januari 1993 stond een verslag van een voordracht over de gegevens waarover de *Kerk van Jesus Christus van de Heiligen der Laatste Dagen* (verder in dit artikel 'de Mormonen' genoemd) beschikt. Deze verzameling heeft altijd veel belangstelling gekregen van genealogen en de centra in Nederland, waarvan Apeldoorn en Amsterdam de bekendste zijn. Daarom is het jammer dat velen niet weten dat vrijwel al deze gegevens ook in ons NGV Verenigingscentrum te Naarden zijn te raadplegen.

Wat vindt men nu precies in Naarden?

Allereerst de IGI, hetgeen staat voor *International Genealogical Index*. Hierin vindt u ongeveer 180 miljoen namen van de gehele wereld. Er zijn 2,9 miljoen namen uit Nederland, alfabetisch lexicografisch gerangschikt. Verder bijvoorbeeld een half miljoen namen uit België, ca 30 miljoen namen uit Duitsland (d.w.z. het

voormalige Grootduitse Rijk, waartoe dus ook stukken van Polen en van het voormalige Tsjecho-Slowakije behoren) enz. Van deze personen vindt men dan gegevens over geboorte of doop, huwelijk en de namen van de ouders. Overlijdensgegevens zal men niet aantreffen.

Schrijver dezes wilde voor de aardigheid wel eens naar zijn eigen naam zoeken tussen de 6 miljoen(!) namen uit Londen. Hoewel hij er geen idee van had dat zijn voorouders ooit in Londen te zoeken zouden zijn, vond hij tot zijn verbazing een Katharina van Dort die in 1579 in de St Paul's Cathedral was gedoopt en die keurig in zijn kwartierstaat past. Het geluk dat een genealoog zo nu en dan nodig heeft, viel nu ook hem eens te beurt.

Verder vindt men bij deze dienst een overzicht van welke bronnen van een bepaalde plaats zijn verfilmd. Dat kunnen zijn DTB- en BS-gegevens, maar ook notariële gegevens, gegevens over militairen, weesboeken, gaardersarchieven, enz. en dat van de gehele wereld.

Let wel: het gaat hier om een *index* en niet

¹ Afdelingsblad NGV Amersfoort e.o.

om de bronnen zelf. Deze kunt u echter wel aanvragen; daarover straks meer. Als u van deze catalogus gebruik wilt maken, is het wel zaak in voorkomende gevallen niet alleen de naam van de stad of het dorp op te geven, maar ook de provincie, graafschap, enz. waarin deze plaats ligt. Een prettige bijkomstigheid is dat bij de genoemde gegevens meestal ook is vermeld waar ze zijn gefilmd, hetgeen betekent dat u – indien u liever het origineel tot uw beschikking hebt – kunt zien waar dat zich bevindt.

Bovengenoemde twee verzamelingen zijn voor u het meest belangrijk en daar bestaat ook verreweg de meeste belangstelling voor. Maar er is meer. Zo is er een groot aantal fiches met namen van auteurs en van titels die voor een genealoog van belang kunnen zijn en er is een onderwerpcatalogus waarin u talloze onderwerpen genoemd vindt zoals bepaalde volkstammen, Russische joden en vele andere.

De lijst is nog niet compleet maar het belangrijkste is wel genoemd. Bij uw bezoek aan Naarden kunt u een meer complete lijst krijgen.

Vindt u op een microfiche gegevens die voor u van belang zijn en die u liever thuis verder wilt uitwerken, dan kan voor f 1,- per bladzijde een kopie voor u worden gemaakt.

Vindt u een aanwijzing dat van een bepaalde plaats in binnen- of buitenland belangrijke gegevens bestaan, die niet in Naarden aanwezig zijn, dan kunnen deze voor u worden opgevraagd. Naarden krijgt dan een film toegezonden waarop meestal veel meer staat dan de gegevens waar het u in eerste instantie om gaat, maar wel van dezelfde plaats en dus waarschijnlijk toch wel interessant. Welke gegevens er op die film staan, kunt u van tevoren in Naarden aan de weet komen. De film wordt het

eigendom van de Dienst Microfiches, maar is uiteraard altijd door u te bekijken. De hieraan verbonden kosten bedragen ca f 30,-.

Hetzelfde kunt u ook opvragen bij één van de Familie Geschiedenis Centra van de Mormonen. De prijs is dan wel lager (ca f 12,-), maar het nadeel is dat de film maar drie maanden voor u in dat centrum ter beschikking blijft. Wilt u hem later nog eens inzien – omdat u over andere gegevens bent gaan beschikken bijvoorbeeld of omdat u zich verder hebt bekwaamd in het lezen van oud schrift – dan zult u de film opnieuw moeten aanvragen.

Voorbeeld

Tot slot nog een voorbeeld uit de praktijk. Een van de medewerkers in Naarden stuitte op voorouders die afkomstig zijn uit het Poolse stadje Kolobrzeg (Duitse naam Kolberg). Zij nam de moeite naar Polen te reizen, maar ontdekte daar dat het gemeentearchief in de oorlog door brand was verwoest. De gegevens van dit archief waren echter voor de oorlog al door de Mormonen gefilmd en bevonden zich in Salt Lake City en zijn te bestellen in Naarden.

Het is dus zinvol om voor uw reis naar het buitenland eerst eens te kijken of de gegevens die u zoekt misschien in Naarden aanwezig zijn of – zo niet – ze te laten overkomen. In vrijwel alle gevallen bent u veel goedkoper uit en kunt u meer tijd aan de bestudering besteden.

Ik hoop dat dit artikel u heeft overtuigd van het grote nut van de Dienst Microfiches in ons Centrum. Gaat u er eens heen, 650 à 700 leden gingen u in 1993 voor. De heer J. Kaldenbach en zijn medewerkers zullen u graag verder op weg helpen.

Met Hollands Noorderkwartier naar Naarden

Elke 1e en 3e zaterdag van de maand gaan we met een groepje HNK'ers naar Naarden. Elke woensdag: werkwoensdag voor vrijwilligers (zie HNK nr. 20, blz. 23).

Meerijden? Bel dan tijdig van tevoren 072-123029.

Vraag en Antwoord

De lezers hebben de weg naar deze rubriek gevonden, althans afgaande op de vragen die ons bereikten. De bedoeling is, dat ook uw antwoorden in deze rubriek aan bod komen. Zo hebben al onze lezers er wat aan. Vragen en/of antwoorden kunt u inzenden naar het redactie-adres, Breedelaan 57, 1851 MB Heiloo. En bedenkt, dat niet alleen een antwoord interessant is, maar ook de wijze waarop het werd gevonden. Mogen wij een beroep doen op uw speurzin?

Vragen

2. ANTJE DE BOER (1841-....)

Is iemand bekend met verdere gegevens over *Antje de Boer*, geboren op 16 maart 1841 te Heemskerk als dochter van Gerrit de Boer en Maria Baltes? Zij is op 16 oktober 1862 vertrokken naar Bergen waar zij wordt ingeschreven als dienstbode bij D. Stadegaard, Woud 112. Een uitschrijving uit Bergen vindt niet plaats.

Dirk Stadegaard (gehuwd met Grietje Den-neman uit Egmond-Binnen) vertrekt op 2 juni 1865 met zijn gezin naar Koedijk, maar wat is er van Antje terecht gekomen?

J. de Boer, Amsterdam

3. FAMILIE SOMER/ZOMER

Mijn voorouders Somer, na 1811 Zomer, duiken op in Hogeveen, Drente rond 1700 van elders, in begraafboeken van 1764 voor het eerst Somer. Enkele oprichters/geldschieters komen vanuit Holland, waarschijnlijk ook mijn voorouders Somers.

– In Hoorn komt voor *Jacob Somer*, schrijnwerker (1641) en ijckmeester (1662). Is er van hem meer bekend, o.a. nageslacht?

– In Alkmaar *Hendrick Jacobszn Somer*, j.m. van Amsterdam huwt Alkmaar 21 juli 1630 *Adriaantje Martens*, j.d. van Maarten Adri-aanse Stuylingh. Zij laten in Alkmaar acht kinderen dopen, o.a. Willem op 26 oktober 1640. Wie weet meer van deze personen?

G. Zomer, IJlst

4. STEINFELD OF STEENVELD

Op 7 februari 1745 trouwde voor schout en schepenen te Blokker mijn voorvader Hendrick Blokker, afkomstig uit Steinfeld in het Münsterland, met Grietje Melisz.

Groot was mijn verwondering, toen ik onlangs in het NGV Verenigingscentrum in Naarden een fiche aantrof met een huwelijk van Hendrik Janze Blokker van Steinfeld, die op 6 augustus 1741 te Oudorp trouwde met Antje Ariens van Oudorp.

Inderdaad vond ik later in het Regionaal Archief Alkmaar in het rk trouwboek van Oudorp (inv.nr. 5) een huwelijk van Hendrik Janze blokker van *steenveld* met Antje Ariens van oudorp.

Zou iemand mij kunnen verklaren waarom er in het trouwboek *steenveld* staat, en op het fiche in Naarden *Steinfeld*? Hoe zou degene die het fiche schreef, (waarschijnlijk meer dan twee eeuwen later) kunnen weten dat met steenveld het Duitse Steinfeld werd bedoeld? Is er soms nog een ingang? Er zijn van die tijd geen gaardersregisters en ook in het notarieel kon ik niets vinden.

Er is ook een klapper op de dopen in Oudorp. Daarin vond ik onder de ingang 'Hendrik Janze x Antje Ariens' drie kinderen: Grietje (3-4-1743), Gerrit (27-10-1744) en Marijtte (28-2-1747). Volgens mij behoren deze kinderen niet bij éénzelfde stel ouders, maar heeft de klappe-raar wel erg vrij geïnterpreteerd.

Kan iemand mij omtrent al deze vragen wat verder helpen? Daarbij wil ik meteen aan u

doorgeven, dat iemand met vragen met betrekking tot (vooral) rooms-katholieken in Wormer (DTB of later) altijd bij mij terecht kan.¹

J. Blokker, Wormer

5. POSTBODE BOEK

In uw afdelingsblad nr. 19 van september 1993 komt op blz. 13 een artikel voor over 'De Postbode'. Uit de brieven van boek nr. 10 zijn wat namen gepubliceerd. Er mochten vragen over worden gesteld.

Welnu, mijn belangstelling gaat uit naar de twee namen: Laan en J. Laan. Mijn verzoek is dan ook: kunt u mij vertellen wat de inhoud van deze brieven is? Even zelf gaan kijken is vanuit Breda wat ver en als ik richting noorden ga, heb ik al zo veel te zoeken en te lezen dat uw aanbod om inlichtingen te mogen vragen over deze twee namen wel erg verleidelijk is. Bijvoorbaat mijn hartelijke dank.

Mw J. W.M. Th. Oostenrijk-Ranshuysen, Breda

6. WIE KENT MIJN GROOTOUDERS?

Op 3 februari 1913 ging het huis van mijn ouders aan de Groest 100 te Hilversum door een uitslaande brand totaal in vlammen op. Ik was toen een half jaar oud. Veel van de familiepapieren van mijn grootouders zijn daarbij verloren gegaan. De familie van mijn man *Fournier* is door mijn zwager uitgezocht tot 1616. Graag zou ik wat meer willen weten over mijn voorouders, maar op 82-jarige leeftijd begin je daar niet zo gauw zelf meer aan. Mag ik de hulp invoeren van uw lezers?

Zelf ben ik geboren in Amsterdam op 31 augustus 1912. Al vroeg verhuisden we naar Hilversum waar ik als kind woonde. Toen ik negen jaar oud was, zijn mijn ouders gescheiden. Ik bleef bij mijn moeder *Lucia Alida Overman* wonen; zij is geboren in Amsterdam op 8 augustus 1886 en daar overleden op 3 februari

1961. Mijn vader ben ik uit het oog verloren; ik meen dat hij in Arnhem heeft gewoond.

Een aanknopingspunt kan zijn de huwelijksakte (nr. 735) van mijn ouders, waarvan ik een afschrift in mijn bezit heb. De tekst luidt aldus (verkort):

Heden 4 november 1909 zijn [...] te Amsterdam verschenen Hendrik Karel Albert Krefft, vergulder, geboren en wonende alhier, oud 24 jaar, meerderjarige erkende natuurlijke zoon van Alida Catharina Krefft, zonder beroep, wonende alhier en Lucia Alida Overman, zonder beroep, geboren alhier, wonende te Hilversum, oud 23 jaar, meerderjarige dochter van Herman Wilhelm Overman, kleermaker, en Lucia Alida Noorderhaven, wonende alhier [...].

Mijn grootmoeder was dus *Lucia Alida Noorderhaven*; ze werd geboren op 3 januari 1855 maar ik weet niet waar, en ze is overleden te Hilversum op 3 april 1946. Op 24 april 1878 trouwde ze met *Herman Wilhelm Overman*; wanneer hij overleed is niet bekend, waarschijnlijk is hij iets ouder dan 60 jaar geworden.

De vader van Lucia (mijn overgrootvader dus) had een schip en was getrouwd met een Franse vrouw waarvan ik alleen de achternaam heb gehoord, namelijk *Carlier* (ik weet niet of ik het goed schrijf). Het varen vond mijn grootmoeder maar niks. Van haar weet ik dat ze op haar zesde jaar in Alkmaar op school zat; dat moet dan ongeveer in 1861 zijn geweest. Ze vertelde dat ze de lessen mocht bijwonen. Mischien is dat in Alkmaar na te gaan?

De naam Lucia Alida kwam vele malen voor in de familie. Zelf heet ik ook zo. Ook twee nichten van me hebben deze voornamen. Al eerder was ik van plan de gemeente Alkmaar aan te schrijven, maar toen ik in de krant een artikel las over uw vereniging, leek het me beter u om hulp te vragen. Ik hoop van harte dat de leden van uw vereniging mij kunnen helpen.

Mw L.A. Fournier-Krefft, Heerhugowaard

¹ Het adres van de heer Blokker is bij de redactie bekend.

Jan Philipsz Schabaalje

Simon van Eikelenburg, geschiedschrijver te Alkmaar (overleden 1738), liet ons een bundel na met 'aantekeningen van uiteenlopende aard'.¹ We lieten de vorige keer al een bladzijde uit deze bundel zien. Thans als transcriptie-oefening enkele aantekeningen uit 1707.

Ingezonden door A.C. Stierp-Impink

blz. 4543, onderaan

Jan Philips Schabaalje leefde omtrent tussen jaar 1640 en 1650, was een leeraar onder de Waterlantse Doopsgezinden en woonde over de Mostertpot.

Wierd van gemeenschap met zijn huishouster besproken, zulx dat van 't predikampt afraakte en zig aan 't boeken schrijven begaf. Dog daarna vertrok en zig te Amsterdam onthield, daar hij een zieketrooster wierd. Hij maakte de volgende boeken als:

1. Harmonie over de 4 Evangelisten

2. Lusthof des gemoets

3. Wandelende ziele

4. Annotatiën

5. Transformatie onses tijts

6. 't Leven Jezu Christi

7. Bijbels figuren

8. Over de 1e brief tot de Corinthers tegen de Stoïce philosophie

blz. 4544/4545

Jan P. Schabaalje was geboren te Amsterdam daar hij met zijn broeder Pieter uitvond de boekweyt te

Jan Philips Schabaalje leefde
omrent tuffen jaar 1640 en 1650, was
een leeraar onder de Waterlantse doopsgezinden.
Woonde over de Mostertpot. Wierd van
gemeenschap met zijn huishouster besproken
zulx dat van 't predikampt afraakte en zig
aan 't boeken schrijven begaf. Dog daarna
vertrok en zig te Amsterdam onthield, daar
hij een zieketrooster wierd. Hij maakte de
volgende boeken. all.
1 Harmonie over de 4 Evangelisten.
2 Lusthof des gemoets
3 Wandelende Ziele
4 annotatiën
5 transformatie onses tijts
6 't Leven Jezu Christi
7 Bijbels figuren
8 Over de 1e brief tot de Corinthers tegen de
Stoïce philosophie

¹ Bron: Alkmaar Collectie aanwinsten inv. 15; Regionaal Archief Alkmaar

rollen en tot wit meel te malen door middel van sekere van hen gevonden molen. Met dit werk veel gelds vergaderd hebbende begaf zig Jan, een liefhebber der geleertheit, na Alkmaar in stilte.

Daar wient hij ten tijde van Hans de Rys tot leeraar der Waterlanuse Doops-gesinden verkoren. 't Predikamt enige tijd bedient hebbende, wient hij besproken van te veel gemeenschap met zijn meyd, welke hij troude; dat in die strengen tijd hem niet genoeg zuiverde. Want het eerste kind te vroeg komende, geraakte hij van den predikstoel en hield zig naderhand maar bezig met boeken te schrijven.

Mettertijt verhuyst na Amsterdam en zijn zaken wat agterwaarts gaande, wient hij door de Doops-gesinden onder een eerlijke wedde tot vertrooster der zieken gebruykt. Tot Amsterdam stierf hij maar wient tot Alkmaar begraven omtrent het jaar 1650, out bij gissing 70 jaren zulx hij omtrent het jaar 1580 was geboren.

Hij was ervaren in de talen en velerleye schriften, zoo men nog ligtelijk in zijn werken kan zien. Dit is mij gesegt door Dirk Royersz Hovenier, diens vader zeer gemenen vriend van hem was en hem

zelf, out zijnde omtrent 20 jaren, gekent en met hem omgegaan had en ook zijn begrafenis bijgewoont.

Tot zover de tekst geschreven door S. van Eikelenberg, een bericht aan hem gedaan in 1707. In de kantlijn schreef C. Croll het volgende erbij:¹

blz. 4544, linksonder

Kocht zich in 1625 vrij van schutterdienst.

Historische beschrijving van het leven van Jesu Christi, getrokken uit den vier Evangelisten ende met leerzame aanmerkingen. Ook beschrijving der landen, steden, plaatsen, bergen, rivieren en wateren. Verrijkt alles na tijdsorder gesteld en in acht delen verdeeld met veel (64 en tielplaat) voorzien, 1681.

blz. 4545, rechtsonder

Hij heeft ook geschreven een korte inhoud des Bijbels in 8e. De Grootte Figuur Bijbel gedrukt te Alkmaar bij Sijmon Kornelisz in de Langestraat 1646, uitgegeven bij Claas Jansz Visser in 1650.

kocht zich in 1625 vrij van schutterdienst.
—
Historische Beschrijving van het leven van Jesu Christi, getrokken uit den vier Evangelisten, ende met leerzame aanmerkingen, ook beschrijvingen der landen, steden, plaatsen, bergen, rivieren en wateren verrijkt. Ver alle na tijds order gesteld en in acht delen verdeeld. Met veel (64 en tielplaat) voorzien. 1681.

Jan p. Schabacq was, woon te Amsterdam. Daar hij met zijn broeder pieter, uitvond de Goshanijst + roelen. In het wit Mout. Malen door middel van sekere van hen gevonden molen. met dit werk vve gveet vergaderd hebbende, begaf zig Jan, een liefhebber der geleertheit, na Alkmaar in stilte; daar wient hij, ten tijde van Hans de Rys, tot leeraar der Waterlanuse Doops-gesinden verkoren. Mettertijt verhuyst na Amsterdam en zijn zaken wat agterwaarts gaande, wient hij door de Doops-gesinden onder een eerlijke wedde tot vertrooster der zieken gebruykt. Tot Amsterdam stierf hij maar wient tot Alkmaar begraven omtrent het jaar 1650, out bij gissing 70 jaren zulx hij omtrent het jaar 1580 was geboren.

¹ De Oudorpse notaris C. Croll was tevens geschiedschrijver. Hij las alles van Simon van Eikelenburg en vulde diens gegevens in de marge aan.

verhoorden. 4 predik ampt dijs tijt bodint
hooftender, wicd hij besproken van te we
gemeenschap met zijn Mojd, welken hij
troide, dat in die sterigen tijt, hem niet
genoeg zijverder; want hiet eerst kint
te vroeg komende geraaken hij van den
predikstode. In hiet zig Naderhaus maar
breig met boeken te schryven, metter
tijt verhuijt na amsterdam. en zijn
zaken wat agterwaarts gaende, wiet
hij, door de doopsgezindes, onder een
eerlijke Widd, tot vertroofter der
Zichon gebruykt, tot amsterdam
stierf hij, maar wiet tot alamaar
begraaven, omtrent hiet jaer 1650.
ont bij giffing 70 jaer. Ziele hij
omtrent hiet jaer 1580. Was geboren.

hij was Ervaren in de talen en
wederzij. schryven, zoo men nog ligtelijc

in zijn werken. kan zien dit brij
gevoegt door Dirk Roijse Hovenier, duns
vader leer gemenen vriend van hem was. In
hem zelf ont zijnde omtrent 20 jaer
getuwt en met hem omgegaan had, in
ook zijn begrafenis bygewoont. Alamaar bij Symon
Kornelisz in de Langestraat
1646, uitgegeven bij Claas Junck
Visser in 1650.

Leesthoff des gemoets inhoudende verscheyden
geestelyke opfellingen, dat nog die collectien
der wandelende ziele met Adam Noach en
Symon Olophas, vervellende de geschiedingen
des ersten werelts, tot op Abraham, en vervolgende
tot de destructie Jerusalems.
de voortrede getekend: Alkmaar den 25 Junij 1695.

blz. 4545, rechter marge

Lusthof des gemoets, inhoudende verscheiden geestelijke oefeningen. Met nog drie collatiën der wandelende ziele met Adam, Noach en Simon Cleop-

has, vervattende de geschiedenissen des eersten werelds tot op Abraham en vervolgende tot de destructie Jerusalems. De voorrede getekend, Alkmaar den 25 Juni 1635.

Molenaars van de Egmondermeer

Tijdens mijn onderzoek naar de familie Schoen vond ik in het Regionaal Archief Alkmaar register een notulenboek van het polderbestuur van de Egmondermeer 1700-1976 (inv.nr. 1 t/m 18) met verschillende namen van watermolenaars die in dienst zijn geweest van de polder.

P.B. Schoen, Heiloo

De Egmondermeer is omstreeks 1565 drooggemalen door drie molens. Aan de oostzijde de Geestmolen, de Visscherymolen in het midden van de polder hun water uitslaand op de Hoe-vervaart, aan de noordzijde de Bosmolen uitmalende op de ringvaart van de Bergermeer. Aanvankelijk waren het alle drie schepradmolens. De Bosmolen heeft in 1883 een vijzel

gekregen en de Geestmolen is in 1886 vervijzeld. De Visscherymolen heeft tot het einde met een scheprad gewerkt. Door blikseminslag is deze molen op 1 maart 1939 tot de grond toe afgebrand.

Op de poldervergadering van 10 april 1737 verklaarde de secretaris, Jan van Egmond van de Nijenburg, dat David Ros, molenaar in de Geestmolen, op voorleeden zondagmorgen van de voornoemde molen dood was gevallen. In

Lijst van de watermolenaars van de polder de Egmondermeer

De jaartallen tussen haakjes geven aan dat de molenaar in dat jaar is overleden.

Geestmolen:

Dirk Pieterz van der Meer	-	1717
Claas Adriaanz Korn	1717	-
David Ros	-	(1737)
Dirk Vos	1737	- 1746
Jan Vos	1746	- (1751)
Hendrik van Veen	1751	- (1763)
Cornelis van Veen	1763	- 1764
Claas Smit	1764	- 1798
Pieter Duin	1804	- 1809
Reijer van de Hort	1809	- 1831
Arie Molenaar	1831	- 1839
Jan Hoen	1839	- (1847)
Jan Hoen	1847	- 1878
Arie Schuffelen	1878	- 1923
Klaas Hopman	1923	- 1925
Cornelis Kuiper	1925	- 1961
Petrus Kuiper	1961	- tot heden

Visscherymolen:

Pietr Dirkz Bruin	-	1722
Cornelis Pietrz Schoen	1722	-
Gerrit Jansz Schoorl	-	1736
Cornelis Vos	1736	- 1746
Dirk Vos	1746	- (1764)
Pieter Vos	1764	-
Klaas Schoen	-	1809
Lourens Ploeger	1809	-
Dirk Schoen	-	(1839)
wed. Maartje Schoen-van Til	1839	- 1844
Willem Schoen	1844	- 1873
Jacobus Burger	1873	- 1879
Evert Schoen	1879	- (1889)
Dirk Schoen	1890	- 1899
Hendrik Hopman	1899	- 1925
Klaas Hopman	1925	- 1939

AKTE VAN AANSTELLING.

De Edele Heer en Heermeester van
de Egmondse Meer

BENOEMING

met ingang van 1 Mei 1927 tot waarden
binnen van bovengenoemde water,
Dirk Hopman Hzn worden benoemd
daarvoor komende Egmondse Meer
op 10 Maart 1902 geboren te Egmondse Meer
nu zulks op een wedde van twee honderd gulden (f 200,-)
jaarw + vry wonen en emolumenten (f 250,-)
De pensioensgrondslag voor de(n) benoemde in deze betrekking wordt
vastgesteld op 1/400.-

Bergen 1927. 19 Februari 1927

Het Restuur voornoemd.

o.k. Boman De Dijkgraaf

De Heermeester
C. B. Jans

1760 kreeg de Bosmolen een nieuwe molenkap. In 1862 wordt het molenaarshuis bij de Bosmolen gesloopt. De penningmeester verklaarde op de poldervergadering, gehouden op 15 oktober 1953, dat de oude roede van de Bosmolen f 90,- heeft opgebracht. Op de vergadering van dinsdag 17 mei 1955 wordt besloten dat het polderhuis, bewoond door molenaar Cornelis Kuiper, op het waterleidingnet zal worden aangesloten.

De Egmondermeer is op 1 januari 1977 na 412 jaar opgegaan in het waterschap Het Lange Rond.

Bron: Notulenboek Polderbestuur van de Egmondermeer. Molenpost 16e jaargang, 1989, nummer 2 en 3.

Illustratie (links):

Akte van aanstelling van 19 februari 1927 waarmee Dirk Hopman Hzn wordt benoemd tot watermolenaar van de Egmondermeer tegen een wedde van f 200,- per jaar plus vrij wonen en emolumenten (f 250,-).

Bosmolen:

Tunis Jans	-	1746
Paulus Jans	1746	- 1756
Gerrit Swart	1756	- 1763
Cornelis Dekker	1763	- (1790)
Jacob Dekker	1790	-
Jacob Heertjes		1815
Jan Hoen	1815	- 1839
Arie Molenaar	1839	- 1886
Jacob Molenaar	1886	- (1904)
wed. Antje Molenaar-Breed	1904	- 1906
Jan Molenaar	1906	- 1927
Dirk Hopman	1927	- 1967
Anne Knossen	1976	- 1976
Wilhelminus Maria Kraakman	1976	- 1988
Peter Heere	1988	- tot heden

Laatste exemplaren

HNK jubileumboek 1990

NOORDHOLLANDSE SCHUTTERS IN DE 'BELZE' OPSTAND VAN 1830

door

Th. W. Polet, A. A. de Reus-Vredenburg,
J. J. Kaldenbach

f 20,-

(verzendkosten f 5,50)

Verkrijgbaar op de afdelingsavonden
van Hollands Noorderkwartier

Evenementen-agenda

- 14 december** 20.00 uur, *Afd. Zaanstreek-Waterland*. Afdelingsbijeenkomst met lezing.
Zaal 'De Aansporing', Stationsstraat 15, Zaandam.
Spreker: A.C. Lagerweij: *Opgravingen in Amsterdam*.
- 24-31 dec.** *NGV Verenigingscentrum*, Naarden. *Gesloten* (Kerstperiode).
- 10 januari '95** 20.00 uur, *Afd. Koggenland*. Lezing. Geref. kerk, J.D. Pollstraat 1, Hoorn.
- 10 januari** 20.00 uur, *Afd. Zaanstreek-Waterland*. Zaal Vlaar, Koemarkt 10, Purmerend.
Spreker: J. Verdonk: *Emigratie van Nederlanders naar Amerika 1845-1875*.
- 13 januari** 10.15-17.15 uur, *Werkgroep Nieuw-Nederland*. Symposium, div. sprekers.
Thema *Nieuw-Nederland in biografisch perspectief*. (Inlichtingen: 070-3814771)
Roosevelt Study Center, Abdij 9, Middelburg.
- 13 februari** 20.00 uur, *Afd. Hollands Noorderkwartier*. Sportcomplex 'De Hoornse Vaart', Hertog Aalbrechtweg 4, Alkmaar (telefoon 072-616391).
Thema-avond met diverse sprekers, verzorgd door de *Werkgroep Genealogisch Computergebruik*. Met demonstraties.
- 18 februari** 10-16 uur, *Afd. Computergenealogie*. Afdelingsbijeenkomst/jaarvergadering.
Zalencomplex 'Het Brandpunt', Oude Utrechtse weg 4a, Baarn.
- 18 maart** 10-16 uur, *Provinciale Genealogische Dag Noord-Brabant*.
Rijksarchief Noord-Brabant, Zuid-Willemsvaart 2, 's-Hertogenbosch.
(Informatie: ma t/m do 073-120733 toestel 411)
- 23 maart** 20.00 uur, *Afd. Hollands Noorderkwartier*. Adres: zie 13 februari.
Jaarvergadering en contactavond met 10-minutenpraatjes.
- 31 maart** *Boekenmarkt* in hal Rijksarchief 's-Gravenhage.
- 8 april** 30-jarig jubileum *Afd. Hollands Noorderkwartier*, 'Provinciëndag'.
Een speciaal evenement dat de gehele zaterdag in beslag zal nemen. Nadere informatie staat in ons volgende afdelingsblad.
- 22 april** *Algemene Vergadering NGV*
- 4 mei** *NGV Verenigingscentrum*, Naarden. *Gesloten* (4 mei herdenking).
- 18 mei** 20.00 uur, *Afd. Hollands Noorderkwartier*. Adres: zie 13 februari.
Spreker: dr D.P. Huijsmans, Castricum: *Studiofotografen van Cartes de Visites en Kabinet Foto's*. Zie het artikel op bladzijde 14.
- 20 mei** 9.30-18.00 uur, *42e Genealogische Dag NGV* te Haarlem.
- 20/25 mei** *NGV Verenigingscentrum*, Naarden. *Gesloten* (Gen. Dag/Hemelvaartsdag).
- 27 mei** Symposium t.g.v. 50 jaar *Centraal Bureau voor Genealogie*.
Congresgebouw, Den Haag.
- 18 september** 20.00 uur, *Afd. Hollands Noorderkwartier*. Adres: zie 13 februari.
Contactavond met 10-minutenpraatjes.
- 26 oktober** 20.00 uur, *Afd. Hollands Noorderkwartier*. Adres: zie 13 februari.
Spreker: H.J. Wolters: *Hoe vind ik mijn militaire voorouders?*

Mededelingen over genealogische en/of historische evenementen kunt u doorgeven aan de NGV-DIP (tel. 072-154716 ná 17.00 uur) of aan de Redactie, Breedelaan 57, 1851 MB Heiloo.

Adressen NGV Afdeling Hollands Noorderkwartier

Afdelingsbestuur:

Voorzitter: J.J. Kaldenbach,

Amstelstraat 18, 1823 EV Alkmaar, 072-123029

Vice-voorzitter: A.J.C. Boogaarts,

Junohof 29, 1829 DA Oudorp NH, 072-126840

Secretaris: J. van Charldorp,

Oesdommerveen 42, 1851 RX Heiloo, 072-330843

Penningmeester: A. van der Vaart,

Abelenlaan 29, 1829 EG Oudorp NH, 072-117987

Lid: mw H. Zonneveld-Aupers,

Bovenweg 254, 1834 CR St. Pancras, 072-641948

Lid: mw W.J. Hermanus-Schipper,

Wipmolen 10, 1823 GB Alkmaar, 072-154716 (na 17.00 uur)

Lid: J.L. Groen,

Van de Veldelaan 23, 1816 PA Alkmaar, 072-114679

Overige functies:

Afdelingsafgevaardigde en Bibliotheek: mw H. Zonneveld-Aupers,
Bovenweg 254, 1834 CR St. Pancras, 072-641948

Coördinatie Afdelingsledenservice (CALS): R.K.S. Pannenburg,
Fr. van Microplaan 22, 1701 AX Heerhugowaard, 02207-10048

Coördinatie Computerhelpdesk en -cursussen: mw M.J. Teunis,
Sperwer 33, 1834 XN St Pancras, 072-642003 (na 19.00 uur)

Dienst Informatie en Promotie (DIP): mw W.J. Hermanus-Schipper,
Wipmolen 10, 1823 GB Alkmaar, 072-154716 (na 17.00 uur)

Kwartierstatenboeken: mw A. van Koersveld-Groeneboom,
Breedelaan 57, 1851 MB Heiloo, 072-334210

Mormonenfiches: A.P. Wester,
Benedenweg 282, 1834 BD St Pancras, 072-623429

Werkgroep Genealogisch Computergebruik: J.L. Groen,
Van de Veldelaan 23, 1816 PA Alkmaar, 072-114679

HNK Afdelingsblad:

Redactie en grafische vormgeving: D.P. Arnoldus,
Kasteelstraat 67, 1724 SC Oudkarspel, 02260-12218

Redactie: mw G.C.M. Groen-Rosenhart,
Van de Veldelaan 23, 1816 PA Alkmaar, 072-114679

Redactie en redactie-adres: mw A. van Koersveld-Groeneboom,
Breedelaan 57, 1851 MB Heiloo, 072-334210

Verzending (coördinatie): mw A.C. Stierp-Impink,
Pastoor H.C. Maatstraat 4, 1829 BK Oudorp NH, 072-126802

GensData/NH BBS: 072-643533 WGA-Net 40:128/40

Nederlandse Genealogische Vereniging
AFDELING HOLLANDS NOORDERKWARTIER
Secretariaat: Oesdommerveen 42, 1851 RX Heiloo

Port betaald
Port Payé
Alkmaar

DRUKWERK

2